

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön. Előzetes helyben a szerktő's kiadó tulajdonosnál uri utca 43dik sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletén, egyebütt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívántató példányok iránt csupán a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetésny folyóvételük 's pontosan közöltetik.

FOGLALAT. Magyar- és Erdélyország (előléptetések; magy. tudom. társaság; Saphir G. M. jótékony akadémiaja; Országgyűl. közlemény; a 119d. földi ülésb. tanácskozáások a városi hatóságokról 's ez ügyben tartott jelesb előterjesztések veje; 174d. ker. ülésb. a jászkon kerül. rendezésb. iörtént változtatások hitelesítése; 125d. orsz. rdi ülésb. a kihágási t. javaslat folytatása az e' tárgyi üzenettel együtt; 126d. orsz. rdi ülésb. Szathmár m. köv. U. B. ügyében érkezett kir. leirat iránti üzenet, 's e' tárgy iránti vitaközlések; 124. és 125d. földi ülésb. az országgy. köv. v. k. választás módja képviselők által határozatik a k városokban; 126d. földi ülésb. a városi képviselők osztálya nem meghatározott számban h a n e m aránylagosan állapították meg; 127d. orsz. rdi ülésb. a jászkon kerületi rendezés iránti üzenet 's az e' tárgyi munkát 40 sig vizsgálva; közzépponti gazd. egyes. munkálkodások; hazai termékink ára jözsef vásárkor; bácsodrogi közgyűlés utasítási; hibás eljárati statarium; középiskolai közgyűlésben b. Wessely Miklósnak Széchenyi Istv. gr. telekdiját ajánló levele a' telekdij elfogadtatik 's az körlevél által minden magyar és erdélyországi hatóságokajánlatik köszönet-nyilatkozatással a' tervező részre.)

Spanyolország (komoly hadi készületek Marocco ellen; Bonet 24 zendítő czimboráival agyon lövetett.) Anglia (Alsóházi viták a párviald elleni törvény ügyében; O'Connell ünnepeles megtszítettése Londonban.) Franciaország (Lajos Fülöp utikészületei; új hadi terv; Algir meghódítására.) Svédország (A' király mart. Skán meghalt.) Ertesítő.

Magyarország és Erdély

A' nm. m. kir. udv. Kincstár az ipolysági sóárnok hivatalát Schopf Miklós carlopagói k. s. és harminczadi ellenőre, ennek hivatalát Planinatz flumei k. sómázsamesterre, ezét Burdacs János buccari k. sómázsamesterre, ezét Lipovchich flumei sómázsálóra; a' dömölki sóárnok hivatalát Merzsey Ferenc bajai k. sóellenőre, ezét Lenhardt János ipolysági ellenőrködő sómázsamesterre, ezét Keszerly Károly sómázsamesterre, ezét Szilágyi Mihály sómázsálóra helybeli fokszerinti előléptetéssel, ennek hivatalát Obitz Ferenc selmezi sópajtőrre, ezét Bakó Adolf néhai katonakadétra, végre a' carlopagói sómázsamester hivatalát Frideczky Barabás kilépett m. kir. testőre 's eddigi selmezi sóhivatali gyakorokra ruházta. Továbbá Pajthényi Ambrus poroszlói sómázsálót szolnoki sómázsálóvá, ennek hivatalára pedig Rosztozky János szatmári sópajtőrt alkalmazá. — Országgh János, gácsi ellenőrködő sómázsamester f. é. febr. 17. meghalt. A' zimonyi k. harminczadi-segédállomás megürült.

Magyar tudós társaság. I. A' XIII. nagygyűlés által 1842ben kütözött ezen törvénytudományi feltételre: „Fejtessék ki jogelméletileg 's mind a' honi mind a' külföldi állapotok figyelembe vételével történetileg is: Milly befolyással vannak az örökösödési törvények a' polgári társaságra, 's ennek anyagi és szellemi jó vagy rosszletelére?“ martius 24ig mint határnapig egy pályamunka érkezett illy jeligével: „... aequum mi animum ipse parabo.“ — II. Az ugyanakkor hirdett, természettudományi jutalomtételre: „Kivántatik hazánk éghajlatának természettudományi vizsgálatokon épült ismertetése, előadatván egyszersmind annak hatásai a' növényi és állati életre“ hasonlóképp egy pályairat érkezett illy jeligével: „Naturae contemplatio est ad Dei admirationem proxima et apertissima via.“ Cic. — III. Az 1843ban kihirdett, drámai jutalomra nyolcz vigjáték küldetett be köv. czimek 's jellemzőkkel: 1. „Bölcsök köve“, 3 felv.; jelszó: „Egy okos bolond olly követ vet a' vízbe, mit száz bolond bölcs sem hüz ki belőle.“ Nép szava. 2. „Átöltözködés“, 3 felv.: Fürtöd felett leng pályád lombja már. Kölcsey. 3. „Tárca“, 5 felv.: Mundus vult decipi. 4. „Szökött nő“, 3 felv.: Ki mer, nyer. 5. „Vándor-színész“, 3 felv.: Sok szakács elsőzza az ételt. 6. „A' hamis gyöngyök“, 3 felv.: Ki hogy éri, ugy szedi. gr. Teleki Ferencz. 7. A' testvérek, 3 felv.: Száz arany vagy semmi. 8. „Az örült és orvos“, 3 felv.: Toute méchanceté vient de faiblesse. Rousseau. — E' munkák a' mai ülésben előterjesztvén, a' jeligés levelek bontatlanul az akadémia és Schedius tt. pecsétéivel lepecsételve a' helyettes levéltárnoknak adattak által őrzés végett, a' kéziratok pedig névszerint az első és második rendűek három három osztálybeli rtagnak, a' drámák a' XIV. nagygyűlés által választott küldöttségnek adattak ki megvizsgálás végett. A' pályázás sikere folyó évi közgyűlésben fog közhírré tétetni. Pesten a' m. t. k. közgyűléséből, mart. 25. 1844. D. Schedel F. titkoknak.

(Saphir G. M. jótékony akadémiaja) Ma csütörtökön mart. 28kán lesz a' híres bécsi humorista Saphir G. M. ur hazánkfiának második, zenészetit szavaltat 's

humoristikai felolvasással vegyes akadémiaja a' városi színházban, mellynek tiszta jövedelmét ő jótékony ezélokra 's különösen 's részben a' nemzeti színház tagjai számára alapítandó nyugdíjintézeti pénztöke növelésére szentelte. Saphir neve nemcsak Bécsben, hanem egész Németország szerzte tiszteletben áll mint író 's művészet- 's emberbaráté, ki semmi alkalmat nem mulasztott el főleg a' eszásári lakvárosban 's egyebütt is kifogyhatlan szeszélyű 's közkedvességű felolvasásával egy akadémiaji által a' jótékonyág oltárin áldozni 's jelen alkalommal saját nyilvánítása szerint csak hazafiai kötelességét hiszi leróni, midőn némi részben hazai jótékony ezélokra tehetsége szerint valamit tenni ohajt; 's legkedvesb vágyainak egyikét látná elérve, ha e' felolvasását, mint magyar, a' nemzeti színpadon tarthatná; de életviszonyai őt édes honától hosszú időre távol tartván 's ennélfogva a' magyar nyelv gyakorlatától nagy időre megfosztván, magát arra képesültnek nem tartja, hogy a' nemzeti színház fényes közönsége előtt nyilvános felolvasással léphessen föl, meglevén pedig arról győződve, hogy a' szíves áldozat tüze, bármely oltárról lobogjon is föl, a' t. cz. közönség méltánylatát nem a' hely, hanem leginkább a' kütözött irányhoz képest fogja megérdemelhetni, e' ezéla a' városi színpadot levén választani kénytelen, ezen estére azt az illetőktől kibérlette 's ha ez által elesik is ohajtott szerencsétől, másfelől vizsgálást lel abban, hogy a' városi színház nagyobb számu közönséget fogadhatván be: ha a' t. cz. közönség egyes részvétele számítnia szabad, jövedelmi tekintetben kitünőbb sikerrel lehet szerencsése hazai jótékony ezélok javára működnie.

Országgyűlést közlemény.

A' földi 119d. orsz. ülésben a' városi hatóságokról egy m. főisp. tartott beszédének veje köv: „Vannak az életben olly tartozások, mellyekért a' m. FÖRRk díszes koszorujában mindenkor hálás örömmel emelem szavamat, valahányszor azt tölem nemes sorosim alkotv. jogai 's kiváltságainak részvevő pártolása igényli. Midőn a' nemességről szólok, az Iső rész 9. czimének 7ik §a szerint, azon értelmet adom szavaimnak, hol az van: „per nobiles autem hoc in loco generaliter universos dominos Praelatos, Barones, caeterosque Magnates, et alios regni hujus Proceres intellige, qui una, ejusdemque libertatis praerogativa semper muniantur.“ Ebből kitetszik: hogy a' nemesség hazánkban jogaira nézve közös. Én midőn szivemből kívánom, hogy a' városokban felvigyázás, jóllét és rend hozassék, soha nem akarnám, hogy ezt a' nemesi kiváltságos rendnek és sarkalatos jogainak némi csorbulásával történjék. Az ázsiai magyar törzsökü nemzet vérebe van szöve a' szabadság eszméje, ezt tanusítják minden intézkedési; hajdan szabadon választá önmaga királyát, ettől azonban sok zavar 's összeütközések miatt később elállott, de még most is vannak díszes hivatalok, millyen a' nádori és koronáori 's a' megyei hivatalok minden bírági, mellyek elsőbbei or., az utóbbiak pedig megyei rendek által választanak. Ebből világos, hogy a' megyei nemesség ezen alkotványos jogánál fogva, önmagának nemes birót választhat. De ha meg áll ezen javasolt szerkezet, akkor a' városokban kizártnának a' nemesek azon jogból, hogy maguknak bírákat válasszanak; mert először, létezhetnek a' városokban afféle nemesek, kik sem olly vagyonnal nem bírnak, millyet megkíván a' törvény, hogy azzal polgári jogot gyakorolhassanak, sem 2szor olly mesterséget nem űznek, melly szinte a' polgárosításra szükséges; de nem is volnának eléggé kiművelve, hogy ennél fogva polg. jogot gyakorolhassanak. Az illy nemeseket a' városok hatósága alá rendelvén, nekik a' bíróválasztásban elsőbocsátott képességök netaláni hiányában semmi joguk nincsen. Terveztetik tovább, hogy olly nemesi telkekvagy udvarhelyeknek, mellyek a' város területében vannak, de hatósága alatt eddig nem léteztek lakosaira nézve a' város hatósága terjedjen ki: 's noha illy ns telkek tulajdonosai földbirtokok 's ezeknek a' város physikai kiterjedésében fekvő birtokok vagy, de ezen birtok a' törvény értelmében a' város területéhez nem számítatván, az a' polg. jogok gyakorlására elegendő qualificatioval bírna; de a' felhozott oknál fogva őket nem jogosítja; 's ámbár a' birtok ollyan, melly ha polgári volna, választási jog gyakorlásra elegendő qualificatioval bírna; de a' felhozott oknál fogva azok tulajdonosai választási jogot a' városokban még sem gyakorolhatnak, 's bírja választásához, ki becsületéről 's életéről itéljárulni soha sem fog. Ha illy nemesnek polgári qualificatioja van 's ekkint polg. jogokban és választásban részesítettik, még illy nemesnek sem lesz a' k a r a t j a s z e r i n t választ-

tott bírja; mert ő mindig kisebbségben maradand; 's járult ugyan a' választáshoz, de soha sem fogja választani azt, kit ohajt. 'S mivel hazánkban léteznek alkotványos rendek, u. m. praelatosok, bárók, nemesek és városok, azoknak külön jogaik és kötelességeik vannak; veszem például a' m. FÖRRket, kik közül sokan csak születésöknél fogva személyenkint hivatnak meg országgyűlésre, és akkint ott részt is vehetnek; 's ez azon jog, mellyet a' FÖRR születésök és állásuknál fogva, mint olyanok, joggal igényelhetnek. Vannak a' nemességnek is jogaik, mellyeket szinte követelhet; tudjuk ezelőtt a' nemesség személyesen jelent meg az országgyűlésen, ezen joga azonban megszüntetett; vannak a' polg. rendnek is külön jogaik: de mindegyik rend tartisa meg a' magáét 's egyik se kívánja terjeszteni jogát a' másik csorbításával, 's higyek el a' m. FÖRR, hogy ha ezen dologba mélyebben tekintünk, bizony a' nemességnek, melly századokon keresztül vértett e' hazáért, már sok kiváltságit veszély fenyegeti. A' nemesség ezelőtt bíráját választotta 's városi hatóság alá rendelve nem volt; a' nemesség város által ennek akarata szerint nem adóztathatott, mert a' fenálló törvények nyomán a' város akkor is, midőn adót vetett ki, a' nemességet összehíni köteleztette; most már a' nemesség ugy szólván csak fejétől maradt tehermentes; de ismérék várost, hol a' polg. szinte fejadót nem fizetnek, 's errenézve is identificálva van már a' polgárság a' nemességgel. 'S ezenkívül fenmarad olly kötelesség a' nemességre, mellyel a' polgárok nem tartoznak, t. i. felkelés, subsidium 's orsz. gyűlési költségek fizetése. Akkor, midőn a' haza veszélyben forog, midőn a' nemesség kötelessége teljesítésére felhivatik, azon szegény nemes ember fejénkint tartozik a' haza védelmére felállani; és minél számosabb az, ki védelmezi a' hont, annál biztosab a' remény, hogy a' védelem süker nélkül nem marad; és ekkor mi, kik vagyonszobak vagyunk, nem kelünk föl személyesen, hanem azok tisztés soraiba sokszor egy zsoldos szolgát állítunk helyünkbe, 's csak pamlagokon heverve újságból olvassuk, mikint vértettek el ns társaink a' haza védelmében a' csaták mezején. Ha a' nemességet így rendeljük alá a' városi hatóságnak, kihal azon kölcsönös éltető viszony, mellynek egynek kell lenni a' megyében, 's a' mi egyedül csak képes fentartani a' municipélet garantáját, melly e' század 2dik tizedében alkotványunk fentartására olly elszántság 's lelkesedéssel mutatkozott; és ha ez történik, előre látható, hogy annak a' municipéletre rosz behatása lesz. Egyébiránt, ha a' haza javát elő akarjuk mozdítani, ne tegyük azt ugy, mint a' hullámzó tengeren uszó hajósok, kik midőn a' veszedelmet másképp elkerülni nem tudják, legdrágább kincseiket a' mindent elnyelő tenger örvényébe vérző szívvél a' hajóbul kidobálják. Még nem látom hazánk illy hullámzását; reményem hogy az átalakulás békés uton megtörténhetik; nem is látom át, miért vessük ki ezen legdrágább kincset a' hajó párkányzatán, azon kincset, mellyet őseink annyira megóttak 's mellyet nekünk ereklje gyanánt őrizni kötelességünk; én leg alább b dicsőségemnek tartom azt mindenkor, és minden alkalommal védeni. Ha szabad képekkel élni: hallottam ősi alkotványunkat hasonlítottatni egy terebélyes nagy cserhez, melly magában díszes. Nyíltan mondom, hogy ezen cser, melly alatt hajdan őseink nyugalmat találva, annak lombjaiból hős tetteikért hervadatlan koszorúkat szereztek, az ugynevezett kor kívánatának mesterséges szabdalásit romlás nélkül ki nem állhatja. Mi engem illet, rendülhetlen feltételek az, hogy annak ollyatényi nyesésére jobbot emelni sohasem fogom. Azonban nem ellenzem a' javításokat, sőt a' városokban is elismérem azok szükségét, de arra, hogy azok a' rendet fentarthatassák, nem kívántatik több, mint hogy rendőri tekintetben legyenek alávetve azon nemesek, kik a' városban laknak; ez akármí zavarodon csilapítására elég és akkor a' város rendőri szabal y o k h o z nyúlhat. Mondhatom, 1832ben, midőn én a' Rk. táblájánál Bács megye részéről mint követ szerencsés valék lenni, átmenvén az urbéri törvényeken, ugy volt lelkesölve a' haza, hogy nec unico quidem excepto, mind a' kilencz rendszeres munkálatot el akarta végezni; bevégeztvén az urbéri munkálat, a' törvénykezés és itélőszékek elrendezésére mentünk, és a' városi bíróságokról alkotott III-ik t. cz. ben azon évi iratok 2ik kötete 331ik lapján olly javaslat tétetett, hogy nemcsak a' nemeseket hanem a-

zok cselédjeit sem akarta az országgy. városi hatóság alá rendelni. Illyen volt gondolkodásmódja az 1832-diki országgyűlésnek; nem mondom, hogy azóta nem haladtunk, hanem legyen ez oly haladás, melyet majdan a nemzet haladása kövessen. A FÖRR. kegyes engedelmével bátor leszek még egyet felhozni 1826ki országgyűlésben midőn april 17kén ő felségének az előleges sérelmek fölterjesztettek, ez volt a m. az akkori törvényhozásnak elve. És így meglevén az alap szabva, nekünk csak a törvényeket kell úgy idomítani, hogy az alkotványon alapelveknek megfelelőek legyenek; most kérdem: melyek azon alaptörvények a magyar alkotványban, melyeket többé változtatni nem lehet? Ha nekem minden alkalommal 's minden országgyűlésen reszketnem kell, hogy ez vagy amaz törvény változtatni fog, ekkor alkotványunk olyan, mellyel kérkedni nincs mit. Hát nincsenek oly törvényink, melyekre még fejedelmink is esküsznek, hogy azokat mind önmaguk megtartani, mind mások által sértetlenül fentartani fogják? Ha olyanok nem léteznek: melyek hát azon alaptörvények, melyeket alkotványunkban megtartani kívánunk? Ne mystificáljuk magunkat, 's ha nem ismerjük el, fájdalom, hogy olyanok léteznek; tehát csináljunk egy tabula rasát. Ha ősi alkotványunk alapjait menten kívánjuk tartani, melyek azon alapok, melyek azon noli me tangere? melyek azon ereklyék, mikhez szentségtörés nélkül nyulni nem szabad? Mert ha ezek sem sorozatnak a noli me tangere alá: mi tehát azon alkotvány alapja, mellyet oly szívesen védnek? Kötelességemnek érzetem ezeket nyilvánítani, 's ezek után ünnepélyesen kijelentem: hogy bármely törvényre nézve, míg alkotásáról van a szó, ellen-véleményemet kinyilatkoztatni szabadságomban áll; a z o n b a n, ha bár akaratom ellen hozva lesz is, azt megtartani szent kötelességemnek ismértem. Történt e szellemben még számos előadás, m e l l y e k k e l csak rendőri tekintetben kívántatott a városnak az ott lakó nemesek feletti törvényhatósága. Egy gróf abeli állítá sára: ne ad normam aliarum provinciarum gubernemur, egy m. báró 's főispán válaszóla, hogy e' szavak nem jelenthetik azt, hogy mi más, kivált alkotványos országoknak hasznos és ide alkalmazható intézkedéseiket ne fogadjuk el; mert ez minden józan haladásnak legfőbb akadályja volna. De most idézett szavai a m. grófnak csak oly értelemben vehetők, hogy mi akarunk ellen ne kormányoztassunk más tartományok mintája szerint. Egyetértek én is abban: hogy az, mit ki a közjóért tesz, nem áldozat, hanem kötelesség; de más részről legyünk méltányosak és ne vegyük rossz néven, ha azok, kik százados szokásokhoz 's eszmékhez ragaszkodnak, és az annyiszor, 's itt ott gúnyosan említett pergameneket oly nagy becsben tartva, fájlalják, ha h i v e n ö r z ö t t pergamenjük átlukasztatni szándékoztatik, ha az illy pergamentől elválás nem áldozatot, de bizonyosan oly meglagadást feltételez, m e l l y n e k mértékét kiki egyediségéhez képest érzi. Vannak azonban tekintetek, melyeknek nemesek nemesi kiváltságokat 's pergameneket, de mindent más alá kell rendelni; illy tekintet pedig a személy 's vagyonbátorság, vagy is a közönség és rend, ezeket pedig csak úgy lehet fentartani, ha a városokban lakó nemesség nemesek rendőri, hanem büntető tekintetben is a városok alá rendeltetik. Egyedül a rendőri alávetést csak azért sem tartom elegendőnek, mert az e' közti 's criminalis tettek közti határvonalat alig lehet kijelelni, 's ha lehet is, ezélt csak akkor érthetni, ha mind a' rendőri, mind a' büntető eljárás ugyanazon egy testületre bízatik, 's ezen esetben ismét szükségtelen a határvonalok kijelelése. Én t. i. az által, ha a városokban lakó nemesek rendőri és büntető tekintetben a város hatóság alá tételnek, még egy oly fő czélt vélek utólréthatni, mellyre kell 's mindenké elötte kell egy böles törv. hozásnak törekedni, 's mellynek utólréése mégis a' legmélyebb belátásu t. hozásnak is csak igen ritkán sikerül, és ez: a' büntetteket megelőző (praeventiv) módban vagy is oly törvény általi intézkedésben áll, melly az emberekben a' büntetnek elkövetésére kedvet fojtja el. A városokban lakó nemes bizonyosan semmitől sem fog annyira irtózni, mint azon eszmétől, miszerint ő az eddig magánál oly alantabbnak nézett polg. bíróság által ítéltesék, főképp olyanokban, mellyek oly becsben tartott pergamenje által kitüntetett becses személyét legközelebből érdeklik. A' psychologia csalhatatlan szabályai szerint tehát ez hatalmas ösztönül fog a' kihágásokra hajlóbb nemeseknek arra szolgálni, hogy olyas mit ne kövessen el, mi őt a' lenézett oly polgári bíróság k e z e i b e kerithetné, mellyről okkal vagy ok nélkül azt hiszi, hogy gyűlöletességgel viseltetik a' ns. rend iránt; 's ez az, mit én praeventiv módnak neveztem, 's melly által bizonyosan a' városokban sok criminalis és politialis kicsapongásnak e-

leje fogna vétetni. Ezen nézeteket, valamint általában a' kérdés velejét még inkább kifejté egy m. gróf. Mindenki, ugymond, a' legnagyobb garantíát önválasztotta bírójában találja; de épen ebben rejlik az ok, hogy ezentul a' territorialis t. hatóság több nemesre nézve nyomasztó lesz, miután eddig minden nemes minden választói qualification nélkül bíróját választotta, jövendőre pedig azon városban lakó nemes, ki e' megkivántatóságokkal nem bír, oly bírót által fog ítélteni, kinek választásába nem folyt. Nincs ország, mellyben a' nemesség előjogairól békés uton lemondott volna, mint most hazánkban czéloztatik; 's én abban helyzem legnagyobb dicsőségünket, hogy nemességünk oly jogról, melly más országokban csak forrongás vagy önkény által töröltetett el, önkint 's a' méltányosság érzetében mond le. Nem halászok dicsőséget, de azt sem kívánom, hogy érdemünket mi magunk aljassuk, 's a' szerénységet annyira tufesszük, hogy oly végzést, mellyet egész Európának tisztelnie kell, semmivé alacsonyítsunk. Én tehát a' tárgyat főfontosságúnak tartom, miután oly jogról lemondunk, mellyet századok óta a' legbecsesbnek tartánk. De az előjog nagysága nem elégséges ok e l ő t t e m, hogy róla le ne mondjak, ha ezen lemondástól a' köz rend f e n t a r t á s a függ. Ezen jog kétségkívül szintegy tulajdona minden nemesnek, mint bármely más birtok, pedig tisztetem a' tulajdont; de ha egyesnek tulajdona miatt a' közbátorság veszélyeztetik 's miatta nem állhat f e n a' rend: akkor alárendeltesék a' tulajdon a' közjónak. Hogy jelenleg városokban a' nemesség szabadságai miatt a' rendet fentartani nem lehet, már több szónok bebizonyította; én e' helyütt csak azt kérdem: igazságos, 's méltányos-e, hogy ha a' nemes a' városotól azt kívánja, hogy őt a' polgárok ellen óltalmazza, a' városnak más oldalról szabad ne legyen polgárit óltalmazni ugyanazon nemes ellen? (tetzés). Miután tehát kötelessége a' városnak a' nemest a' polgárok minden megtámadási ellen óltalma alá venni: ha ellenben a' nemes a' polgárok ellen vét, vajjon más törvényhatósághoz folyamodjék a' város, hol ellenkező érdekek uralkodnak 's többnyire az elégtétel meglagadatik? Némely m. szónokok bizzodalma, hogy sok város itélőszékeiben helyezni bizodalmat nem lehet, könnyen elhárítható, kezeinkben levén a' tárgy; mert valamint itt a' t. székeket, ugy a' bünt. törv. könyvben a' bírói eljárást annyira javíthatjuk, hogy kiki Magyarországon akár-mely bíróság alá bízton vehetendi magát. 'S ha a' városi t. székeket valósággal oly tökéletleneknek találók, hogy magunkat alájok vetni nem tudók, ha hiányosbannak tapasztalók, hogy sem a' nemesek felett itélhesse-nek, ne nyugodjunk, míg oly formán nem alakítottuk, hogy azon százazerek is, kik jelenleg alattok állnak, teljesen biztosítva legyenek. 'S ezeknél fogva a' t. i. főispánnal a' teljes helyhatóság mellett szavazok. Egy lelkes gr. igyszólt: „Mitgr. A. Gy. j. m. mondott, hogy ez áldozat, mellyet a' nemesség most hoz, valódi nagy áldozat, 's részben tökéletesen kezelt fogok ő mlgával; hanem én még más szempontból is nézem e' kérdést, én ezt a' legnagyobb 's mondhatni a' legelőbévágóbb kérdések közé tartozónak mondom. Itt ugyanis egyenesen arról van szó, hogy mi a' progressiónak milly határokat akarunk engedni? vagy p e d i g némi tekintetben meg akarunk écsontmervültségben maradni a' réginel? vagy pedig, mi szintén oda üt, ha azon eszmék által, mellyeknek nagy részét itt elősoroltam hallottam, nem fogunk-e mind azon tulságra adni okot, mellyek szívemnek annyi keserűt okoztak, 's mellyeket én tehetségem szerint, mondhatom, eléggé keserűn is bírálgttam. Én itt az egész okoskodás folytatában, ha magasabb szempontból veszem fel a' d o l g o t, oly nézeteket hallottam elősoroltatni, mintha a' magyar alkotvány valami megcsontosult, minden elasticitás nélküli, már egészen megállapodott és semmi tekintetben nem bővíthető valami volna. B. megyének igenen tisztelt főispánja többek közt az 1741: 8d. t. cikket idézte. Az igaz, ha ezen törvényt veszszük szórul szóra, ez azt mondja: „nullatenus extendenda.“ De méltóztassék megengedni, ha épen szórul szóra veszszük azt, 's nem azon magasabb philosophiai felfogásban, akkor természet szerint török, szakad, mint minden emberi eseménynek ez a' természetes következménye, 's épen a' mire hivatkozni méltóztatott tiszt. főispán ur, lehet e' az igazság megtartása mellett mondaní, hogy ezen sarkalatos törvény már többször nem változott 1741 óta igen igen sokban, de legfőbbben némi változások sőt hála istennek! némi bővítések is történtek. Már k é r e m, ha valaki azt mondja, hogy itt ezek oly intézvények, mellyeket per tangemem nem lehet javítani, hanem azokat ex asse kell felvenni, akkor azt vélem, hogy épen azok természet szerint tulsákokat akarnak, mellyek így hangzanak: „hogy nekünk nem kell ez uttal garantia, ha illyeneket nekünk grátiákkal akar-

nak adni, hanem mi jogot kívánunk, jogot követelünk.“ Ez természetes processusa minden innenségnek, hogy t. i. tulsákokat szül. Igen igen sokat szeretnék mondani, de az idő már messzire terjedt, épen azon veszélyről, mikép a' legtöbb tulság nemesek itt, de mindenütt azért keletkezett, mert mikor bizonyos dolgoknak történni kellett, a' helyes pillanat elmulasztott, és az mondatott: „ex asse kell tárgyalni;“ de hála az égnek, hogy a' progressio megvan az emberi nemből, 's ekkor természet szerint mindenütt, a' mi igen szűk, akár törvény legyen az, akár más, a' mi azt körül fogja és körül bilincsezi zsarnok hatalmával, török és szakad; és épen ez feladása az országgyűlésnek, hogy ezt kerülje ki 's más nemzetek tapasztalásit használja. Kérem, mi nem vagyunk ő felségéhez chartával kötve, ő felségéhez viszonyaink egyáltalában charta által nincsenek kimutatva szórul szóra, de egész szabadságunk és jelenlétünk a' hisztória mindig magától bővíthető aggregatumnak eddigi eredménye; 's ha ezt m. gr. D. az igen jó alkotványok közé sorozza, legalább azok közé, mellyek némileg megmutatták meglehető sománczukat az által, hogy oly sok és zivataros időben absolut szomszédoktól körülvéve is megálltak, annak legfőbb okát abban fogjuk találni, hogy ennyire vastagodott törvénykönyvünk 's némi földolgozások megalkudott a' nemzet a' körülményekkel és idővel. Én azon egyetlenegy practicus kérdést teszem magamnak: ha én mint polgárember városban lakom, vajjon azon provisio alá vetem é magamat? erre azt felelem, hogy a' szabadságot talán más e m b e r i s annyira szereti, mint én, azt megengedem; hanem hogy azt valaki, mint istennek legfőbb adományát, nagyobbra becsülje, nemesak magára, hanem minden embertársaira nézve is, azt tagadom. Én rendszerető ember vagyok, és ha csupán azt látom benne, hogy a' rendbontók fognak sujtatni, ám én aláírom szívesen 's bensőmben sanctionálok; ha pedig (mint azt a' m. k. — i püspök ur felhozta) bajba keveredem, midőn azt kívánom, hogy a' törvénytől mindenki egyenlő távolságra legyen, bizony azt is aláírom, hogy ha elfelejteném magamat, büntettessem úgy, mint akárci más. Azt hallám itt, hogy hisz a' városi rendőrség becsüpi az embert 's az ő foruma előtt majd lakolni is fog. Mondhatom, pirulás nélkül nem merném ezt mondani, néhány férfit fognék elősorolni minden cerimonia nélkül, ki a' lehető legnagyobb büntetés alá került volna, ha a' pergamen mögé nem bujt volna, mellyet B. megye tiszt. főispánja oly magasra helyez. A' pergamenek és pacta conventák szentek előtttem is, de szentek csak akkor, ha látom, hogy az alkotvány, melly ezen pergamenhez köttetik, oly directiókat nem vesz, hogy t. i. sok ember a' pergamen mellett, mellyeknek oly nagy hatást és súlyt adnak, némi tekintetben hitelét is veszti, és decadentiába esik; mert jaj a' nemzetnek, ha más garantíája nincs, mint a' pergamenek! 'S azért vegyük gyakorlatilag a' dolgot. Ha mi Magyarország fölvirágzását kívánjuk, ha azt mondjuk: fizetünk szívesen, de legyen egy kis kereskedés, manufactura, akkor ha egy külföldi egyik másik városban le akar telepedni, és azt kérdi: „van e' személyes és vagyonbeli tökéletes bátorság, de nem szó szerinti gratiából — ha valaki épen jó humorában van — hanem hogy minden rendbontó ellen a' városi hatóság jót állhat e', hogy személyemnek semmi baja, és családomon semmi sértés nem fog történni?“ mit fogunk erre felelhetni? azt fogjuk mondani: meglehet, ha nem lakik a' városban, ott sok hat lovon jár, négy elől van fogva, két-tő hátul, és gázolja rendre az embereket, tudnék száz példát; — azután megcsüpi valamikép a' rendőrség, t. i. akkor, ha az oly ember nem valami kedvező embere a' publicumnak; mondom, hogy néha meg is csüpi, mert elbizottságunk messze megy, ha a' publicumnál hatalmas emberek vagyunk; — hogy kívánhatjuk már azon külföldi fabricanstól, hogy nálunk mégis letelepedjék?! mert az illyes szavak: „Mein lieber Herr, Sie werden sehen“ etc. egyáltalában nem elégségesek. Szóval: mindaddig, míg felfogásunkban V e r b ö c z i n é l magasabb szempontra nem tudunk vergődni; mindaddig, míg azt mondjuk, hogy valami más van, mire kötelezzük magunkat, mint: „nihil de nobis sine nobis“, akárhogy csürjük csavarjuk, mindaddig az igazi szabadságot 's azzal szoros összeköttetésben levő ország- felvirágzást nem eszközöljük; — nem tudom, hogyan híják azon darabot, de úgy hiszem, Ludas Matyiban igen jól előadotnak a' kényuracskodási gavalléri protectiók. Addig, míg a' 10 millióról lesz szó, mit a' főispán ur mondott, még a' városoknak több jogot adni nem akarunk? — megvallom, én a' gyanúsításnak vagyok barátja, 's látni fogjuk, midőn a' 10 millióról lesz szó, hogy hanyadán vagyunk? ha azok, kik most a' városoknak jogot nem akarnak adni, vajjon ott is fukarkodni fognak e' a' jogok

kiosztásában? tudjuk, hogy az, a ki vivit sperando, mikép szokott meghalni! Lehetnek localis érdekek, hol bizonyos körülményeket fen kell tartani; de ha az egész hazát tekintjük (mint gr. A' Gy. helyesen mondotta) a' félig meddig tapasztalt ember látja, milly bonyolultak körülményink, 's milly összeköttetésben vannak a' tárgyak, ha azokat ex asse akarjuk tárgyalni, hi- gyük el, végét nem érjük a' dolognak, és az élet kineveti ezen igenen szövevényes munkát 's részletesen exas- se kimeríteni akaró viszketeget. Mert 4—500 ezer em- ber és annyi municipium közt nem arról van szó: „én átúszom a' vizet, és azon pontra jövök ki,“ mert ennyi divergentia közt elég, ha az údv partjára jövünk, és ab- ban valahára kikötünk; és így ha a' város elrendezésé- ből ezen sarkfordulat kimarad, megvallom, felfogásom szerint ezen munkálat a' többivel együtt nem egyének, mint fidibusznak jó. Ne felejtjük el, hogy alkotmányunk historiai múlttel, és valami elasticus, 's hogy ne tör- jék, bővítsük itt-ott, a' többi maga magát fogja elren- dezni; ha honunkban a' kereskedésnek és gyároknak fölvirágzását ohajjuk, ha azt akarjuk, hogy egyesek capitalé saikkal itt üssék föl sátorait, hogy olly biztos- ság legyen, miszerint azt lehessen mondani: bár ala- esony állásu ember vagyok, de véres veritékkel és te- nyeremmel dolgozó ember levén, nekem akár a' legma- gasabbtól, akár a' legutólsótól gratia nem kell, én sü- vegemet alázattal leveszem minden ember előtt, de ben- nem is él azon öntudat, hogy én is meg vagyok hívá a' szabadsághoz, és hogy olly polgár vagyok, mint bárki más.“ — Még számos szólani akaró levén ő fens. a' ta- nácskozást más napra halasztá, midőn is némelyek a' b- - i főispáni, mások a' t- i. gróf mellett emeltek szót, több közta' tegnap szolt gr. köv.: „Én a' városi kérdést két szempontbul fogom fel 1) egyenesen gyakorlati szem- pontbul, hogy t. i. Magyarországnak felvirágzás tekint- tetében mennyire szükséges a' városok elrendezése, 's többi közt épen ez a' sarkkérdés, itéletem szerint, mint tegnap előadást; 's 2) politikai magas felfogásu szem- pontból, ha úgy lehet mondani szellemi szempontból. Mi az elsőt illeti: legyen szabad itt némi ovatossággal egy történetet (nem is mondhatnám anecdotának, hanem oly- lyasminnek, mi egy nap sokszor szokott történni) valami következtetés példáját előadni, hogy az itt felállit- tatván, abból némi gyámokokat vonhassak a' város el- rendezése anyagi, vagy Bentham szerint, utilitási kér- désre megmutatására. Egy igen mély felfogásu tekintély, bizonyos alkalommal igen panaszkodott, hogy a' gyap- junak semmi ára nincsen 's kérdezte tőlem: Angliában és a' szövetséges országokban hányadán vannak a' dol- gok? mert ha mi sze g é n y magyarok a' gyapjút nem tudjuk eladni, nagy csorbát szenved jövedelmünk. Dél- után épen azon, más dolgokban egyébiránt igen éles elm- jü tekintély, igen scandalizálva találta magát, hogy most még a' lovakat is betakarják bizonyos gyapjuno- művel, a' mi nem posztó ugyan, de mit épen pokrócz- nak sem mondhatni; mondom, ezen tekintély azt nagy scandalumnak tartotta; mi valóban mégis nagy ellen- mondás a' délután és délelőtti nézet közt; mert először is a' gyapjufogyasztást kívánta épen azon tisztos szem- mély, délután pedig épen azt, mi fogyasztaná a' gyap- jút, nem tartotta helyesnek; t. i. reggel a' kuforrásnak igen gyér csepegését sinylette, délután pedig azt is be akarta tömni, ha talán bővebb forrásnak megindulását eszközölhetne volna. Anyagi tekintetben a' városok el- rendezésénél épen így áll a' dolog. Mi kereskedést 's felvirágzást kívánunk és akarunk; kiki tudja a' pedig, hogy illyenek kezdete egyenesen c s a k a' városokban förténhetik és indulhat meg; már méltóztassanak felven- ni, ha igazán kereskedést akarunk, és a' külföldieket, kik nagy capitalisokkal szeretnének ide jöni, hazánkba édesgetni akarjuk, erre a' csupa véletlen, 's mondhatom azon jó szerencse, mellyet sokan ígérnek, nem elég; mert ha Damocles kardja függ felettük csak legtávolab- ból is, akkor, bár szép phrasissokkal kecsegtessük, — nem fognak ide jöni. Egy híres philosoph egykor azon megjegyzést tette: hogy még az okatlan állatok is, mint teszem a' kasztor(hód) nem szeretnek ottépitni, hol őket bolygatják; épen így vannak azon kereskedők is, kivált a' külföldiek; pedig sokan volnának ám, kik nagy tőkével 's mi annál több, nagy intelligenciával, szivesen jönének az országba, ha olly kicsiny biztosságot, mint tegnap előadám, nem találnának, és ez az ok, hogy itt épen, és mindenek előtt szükséges, leginkább a' városokban azon lehető legnagyobb biztosságok felállitása, misze- rint bizony akárkit, a' ki vét, minden cerimonia és min- den bujósdi-ajtók nélkül megragadják. Ha a' városi ha- tóság az itélethozásban hibázott, nisz ott van a' főlebb- vitel, ebben én nem látok semmi nehézséget; és ez a' do- log anyagi része, úgy hogy ha valaki felvirágzását ki-

vánja e' honnak, és azt véli, hogy felvirágzás nem le- het kereskedés nélkül, 's átlátja, hogy az belfabrikák nélkül nem létesülhet, ez nem tudom, milly következte- tessel hátráltatja azt; mert, megvallom, nagy illusio azt gondolni, hogy a' mostani körülmények közt, a' vá- rosokban tökéletes bátorság volna mindazokra nézve, kik nemesi pergammennel ellátva nincsenek. Már most át- megyek a' dolog szellemi részére. Mi a' szellemi rész? azt hallottam itt felhozni, hogy „ne ad normam alia- rum provinciarum gubernemur,“ 's ezt kerüljük el. Én is tökéletesen ez értelemben vagyok, hanem mellyek azon módok? részemről azt hiszem, hogy épen, ha mint U— m. főispánja méltóztatott mondani, a' bizonyos pillana- tot nem ragadjuk meg, akkor az, a' mi megérett, maga magát expediálni fogja, akkor, mint lehet mondani, bi- zonyos alkalmat látok, hol az e m b e r i tehetség, úgy szólván, megakad, és a' dolgok annyira összebonyolod- nak, hogy azok önmagukat elrendezik, mint a' folya- mok, midőn kiöntenek, törlik, szakad, mindent maguk- kal sodornak; és ezt az emberi eseményekben revolu- tióknak nevezik. Igen tiszt. gr. D— K. urnak bator va- gyok felelni: hogy mi revolutiót nem akarunk, mi nem akarunk, mint más provinciáa kormányoztatni; de ép azért, mert nem akarunk úgy kormányoztatni, hanem alkotványilag: magunk akarunk belésszólani, 's magunk- nak kell tenni azt, mit vagy az idő hatalma, vagy pedig más hatalom végbe fogna vinni, és végbe visz minden e- setre. Ma is azt mondom, hogy ha magasb szempontból fogjuk fel honunk diagnózisát, 's ha valaki azt kérdi: hogy vajjon annyi complicatio, annyi bonyolódás közül ki fogunk é bontakozni, 's egy szebb létre vinni hazánk jövendőjét s akárki mit mond, bizony néha felelte mély kétség támad minden gondolkodóban; hogy ha ennek okát taglaljuk, és látjuk, hogy más nemzeteknél miért nem szoktak illy dolgok békésen menni, miről egyéb- iránt, mint tegnap mondom, nem desperálók: azt fog- juk tapasztalni, hogy az épen a' szavak n e m elégséges felfogása miatt szokott történni, mint ma is láttuk en- nek példáját. M. gr. E— J. t. barátom azt monda, hogy egyet és mást planirozni kíván. Ezt én is kívánom meg- vallom; és mi több, gr. D— K. ur is, ki azon szótul is irtózik, szinte planirozni akar; én azt teszem még hoz- zá, hogy mi hárman bizonyosan meg fogunk egyezni, mert csak definiálni kell ezen szót, mi a' planirozás? megvallom, hogy ha máról holnapra a' régi institutiók közt mindig így új experimentumokat, és egészen új é- pitvényeket akarunk felállítani, mintha alkotványunk valami tabula rasa volna, ez nem megy! Itt más körü- lmények közt vagyunk, 800 éves épületnek falai állnak előttünk, mellyeket egyszerre eldönteni nem lehet; más részben alkotványunk nem egyszerű gép, mint Francia- országé; és itt még más körülmények is vannak, mellye- ket tekintetbe kell venni; mert megvallom, hogy habár igen igen kecsgetető álomnak veszem egy 30 millió ép nemzet tagjának lenni, ha vannak olly geographiai helye- zetek, hol podgyászomat vízbe dobván, mint Francia- és Angolországban, ez szinte magától kimegy a' nagy tengeren; mondom, ezek igen szép álmok! de feladatunk nem ez, hanem, mint az angol mondja: jelen körülmé- nyek közt a' lehető legtöbb hasznát venni minden kör- ülménynek. Ha mi olly időszakban élünk, hol Magyar- ország felvirágzását kívánjuk, hol némelyek talán csak azért nem hajlandók fizetésre, mert azt mondják: „le- gyen előbb, azután fogunk adózni!“ ha olly pillanatok- ban élünk, hol mindenki, akár akarja, akár nem, egy eszmét magától felegyáltalában el nem lökhet, hogy bi- zony mi, mennyiben lelünk a' alkotványunkat mint- egy erkölcsileg és anyagilag elkészült, és ezental már semmiben sem változható gépek tekintjük, 's nem akar- juk megvallani, hogy annak elasticitása van: arról nem lehet szó, hogy csontmervültségben csökönysüljünk, de arról sem lehet szó, hogy a' dolgot elszakítsuk, ha- nem hogy alkotványunk épen azon elasticitást mindig el- fogadta, mert ez nem mai fabricatum; mennyi sarktör- vényink töröltettek el simplicissime, mellyekben a' nem- zet palladiumát gondolta fenmaradásának; és az idő hány törvényt tön nevétségessé! megvan a' törvény, de hatása többé nincs! Mind ezt kellő figyelembe vevén, még egyszer azt mondom, hogy ha mi az időnek enged- ni 's egy részről törni, de más részről pangani sem a- karunk: természetes, hogy csak úgy fogunk boldogul- ni, ha némi kitételeket nem állítunk mindjárt tühegyre, és mindenek előtt, ha a' historiai adatokban kissé na- gyobb szigorussággal járunk el: mert az igaz, hogy p. o. Franciaországban, midőn már egy közconflagratióba ment minden át, a' nemesség lehető legnagyobb áldo- zatokra vala kész, és arnyira ment, mint tudjuk, csupa szivandalgások közt, és az egyenlőség eszméje utáni vágyból, hogy egy kamra lett a' kettőből; de már akkor

késő volt! ezt előbb kellett volna tenni, és épen itt va- gyunk mi: „előbb.“ Hogy IV. Henrik mit tett, mit nem tett, vizsgálni nem akarom, de hogyha XIV. Lajos ural- kodására tekintünk, látjuk hogy egy kis nemesség, úgy szólván, minden volt, és a' többi de még csak katonai hivatalra sem alkalmaztatott, 's a' legérdemesb roturier sem emelkedhetett magasabba, és ha visszatekintünk a' vallási dolgokra, a' nantesi edictumokra: tapasztal- juk, hogy az idő int, és mint U— megye tiszt. főispánja monda, megragad bennünket; és épen e' p o n t o n va- gyunk. Mert mit kívánunk mindnyájan? nem egyebet, hanem csak azt, hogy a' város épen azon törvényható- ságot gyakorolja felettünk, mellyet most a' megye gya- korol. Részemről azt mondom: Sz— I—, tetszik é ez neked? tetszik bizony! meg vagyok vele elégedve; hát másnak miért nem tetszik? valljuk meg, mert ez legtöbb bajaink oka, hogy a' magyar magát senkinek, úgy szól- ván, submitálni nem engedi; mindenki vezér 's ur akar lenni, és ha épen jó órában van, felrugja maga alatt a' port, és azt mondja: „ez a' világ közepe, hol én lakom“ Ezen tulajdonságra sok e m b e r azt mondja: „es ist mit den Leuten nichts anzufangen,“ én pedig azt mondom: „es ist sehr viel anzufangen,“ de itt valljuk meg, hogy eddig, ha tagadni nem akarjuk, bizony csak k a r d volt mesterségünk, csak katonák voltunk, most más kellé- kek vannak előttünk. Azonban már mi talán némileg ki is estünk abból: mert más, és talán magam is azon ál- lapon vagyok, bármi hangosan szólalok fel minden hatalmaskodás ellen, 's bár mint kárhoztatom azt, meg- lehet, hogy fél óra mulva magam estem azon hibába; neveltetésünk el van hibázva, mi rendszerű emberek nem vagyunk 's ezt még acquirálnunk kell. Ez első fel- lépés, ki a' városba megyen, becsülje meg magát, mert másképp becsülik; ha pedig be nem csülik, sem fabrikák sem kereskedés jó sikerrel bizony menni nem fognak. Ezeket elő re bocsátván, (Changos és hosszas kacaj) magamat a' m. FÖRRnek további gratiájába ajánlom.

174d. ker. ülésb. mart. 19kén elnökök: Kroner Lajos Mosony és Semsey Albert Sáros megyék követei; naplívivő: Eischl János; jegyzői helyettes: V u k o v i c s Szabasz; a' jászokkerületi rendezésb. történet változ- tások hitelesítése volt napirenden. A' módosítások min- den változtatás nélkül helybenhagyattak, 's orsz. ülésbe vitetni rendeltetett az egész munkálat; szintazon napon

125d. orsz. ülésb. bemutatván az elnökség ál- tal személynek ő nmgának a' ker. megállapított jászok- kerületi rendezés, tanácskozásba vétetett folytatólak a' kicsapongási t. javaslat 44ik §a, melly azon teendő- rül szól, ha a' rendbontás fékezésére a' megyei rendes közérő elégséges nem volna. Ezen szakaszra, mint a' kö- vetkeztetkekre is előadá elnök ő nm. észrevételeit, az illető megyei követek pedig módosító javaslataikat; gondos- kodni kívánván különösen olly választási székhelyekre nézve a' rend és közbátorság föntartásáról, hol helyben állomásozó katonaság nincs; hogy ennek netalán szük- ség esetén a' katonai erő szállomásozólag előre be- rendeltethessék a' székhelyre. Javaslatauk azonban, mint a' szabadsággal ellenkező intézkedés, el nem fogadta- ták. Hasonlag vizshang nélkül maradtak a' főispánok 's megyei elnökök 's örszéki tagok kihágásának büntetésé- rül szóló 49—50 szakaszokra tett megjegyzései az el- nökök 's némely m. követeknek; kik a' főispánokra azért, mivel úgy szólván minden hatóságuk 's jogaikról megfosztattak: büntetéseket szabadni a' dolog termé- szetével öszhangzásban levőnek nem látták, 's a' men- nyiben kihágást követhetnének el, ez iránt a' bünt. t. — könyvben megállapított büntetéseket elegendőnek vél- ték. Mellözve a' nyilatkozatok részleteit, mivel azokat a' 143—145 ker. ülésekben terjedelmesen adtuk, csak azt jegyezzük meg, hogy U. megyének egyik követe, a' szerkezetnek elnök ő nmlga javaslata szerinti módosi- tása mellett nyilatkozván, követtársának ellenkező ki- jelentése által elidáltott. Azorszgy. követek választá- sáról szóló IIik részbeni szakaszok iránt szinte tör- téntek némely észrevételek, 's követi qualificatio gya- nánt több megyei követ szorgalmazá a' 30 év megáll- pítását: megjegyeztetvén különösen K. m e g y e követe által, hogy e' szakasznak is van még egy fönhagyott kér- dése, t. i. a' verificatio, mellynek elhatározásaig a' mun- kálat a' FÖRRekhez át ne küldessék, mi egyébiránt a' bíróság és a' zsidó orvosok és sebészek iránti kérdés eldöntéseig különben is föntartott. Végül az iránt folyt huzamosb vita: vajjon a' magokat örökre megváltandott községeknek a' megyei gyűléseken egyenkint 1 szava- zat adassék-e? vagy a' megyékre bizassék a' keblökből községeknek adandó szavazat—mennyiség meghatáro- zása, de úgy hogy 50et ne haladhasson meg. A' több- ség egyenkint 1 szavazat mellett nyilatkozék, 's a' szer- kezet e' szerint módosítván, a' vizsgálat csak hamar

bevégeztetett. Az üzenet, mely mellett a munkálat a FÖRRhez annak idején átküldetni fog, köv: „A megyék választó s tanácskozó közgyűléseiben ez utolsó évek alatt gyakrabban történt rendezavarok's kihágások szükségessé tevén a KK. és RR. gondoskodását; midőn e tárgyban készített t.javaslatjokat ő cs. kir. Fens. tisztelettel, a m. FÖRRhez pedig hazafui bizodalommal küldik által, nem kételkednek, hogy ez ügyet, mellynek sürgető léte iránt az országban olly általános vélemény nyilatkozott, r e s z ü k r ö l i s elmozdítani méltóztatandnak.“

126d. orsz. ülésb. a RRnél mart. 20án fölolvása nádori ítélőmester határozatát a Kk. és RRnek az országgy. ifjuság által Szathmár megy. követ Uray Bálint ellen elkövetettnek jelentett kihágás iránt f. é. febr. 6-káról érkezett k. k. leirat tárgyában köv: „A KK. és RR. kinyilatkoztatják, hogy általánosan részükről is helyeslik, hogy az országgy. szabad ótalom sérthetetlenégéről a kormány gondoskodik, s abeli gondoskodását az iránt nyújtott biztosításnak veszik, hogy az 1790. 1807. 1811. 1839. évi események többé részükről ismételtetni nem fognak; továbbá a k. k. leiratban azon elvet látván tetteg is elismérve rejleni, hogy a felhívott törvények megsértésének esetei az országgyűlésnek bejelentendők; ezen elvet a KK. és RR. is magokéva teszik's minden lehető további esetre nézve is teljesítettnek ohajják, ennek nyomán mi a k. kir. leiratban foglalt esetet illeti: mivel erről hivatalosan csak a k. leiratból értesültek, a megrendelt vizsgálat eredményét magukkal egész kiterjedésében közölni kívánják. Egyébiránt jelenleg, midőn épen az összes büntető törvények felett tanácskoznak, egyes kihágásokra, külön büntető új törvények alkotásának szükségét nem látják; fen tartják azonban maguknak, a köztanácskozások alatti rend biztosítása tekintetéből, önkörükhöz tartozó ollyatén háziszabályoknak annak idejébeni hozatalát, mellyeket a törvényes szólásszabadság s nyilvánosság alapján, czélszerűeknek és szükségeseeknek találandnak.“ E' határozat ellenében f o l s z ó l i s á elnök ö nm. a RRket, hogy az érintett k. kir. leirat tartalma szerint minden tekintetben szükségessé vált sikereseb törvények alkotása iránt gondoskodjanak, minthogy magok a ház belrendezetere vonatkozó szabályok, habár czélirányosak lesznek is, de a salvus conductus föltételeinek teljesen meg nem felelőnek. Miután a főnforgó tárgy által leginkább érdekelt megye képviselője röviden kijelenté utasításával egyező azon kívánatát, hogy sikereseb törvény alkottassék minden haladék nélkül: N. megye követe szót emelt, hogy azoknak, miket mondand, a naplóban nyoma legyen, s a jövődőség láthassa, milly elégtételt von magának a közvélemény. Elmondá e' szerint mind azt, mik Sz. megye elsőben Pozsonyba érkezett követének ittlétele óta történtek; mikép szakadt vége a demonstratióknak, mellyhez hasonló jelenetek külföldön is a „közvélemény“ kifolyásának tartanak; s midőn a publicum valaki ellen roszalását nyilatkoztatja: ez bizony disharmoniával jár stb. Elbeszélte azután, mi hogyan történt ama kerületi ülésben, mellynek végével az utcai demonstratio következett; ebben ő a nemesis sujtását látta olly egyed ellen, ki a nemzet és kormány közti visszavonásnak egyik fő oka volt, s ki ellen nem a karzatok, nem az ifjuság, hanem a tábla tette magáévá az indignatio kijelentését, mert el merete foglalni azon helyet, mellyen egykor Kölcsey ült. Szóla előadására megjegyzé elnök ö nm., hogy szeretne volna, ha a történetek nem történtek volna, vagy ha már meg kellett történniök, legalább a jövődőnek ne adat tak volna át illy módon; ezen részben tehát véleménye különbözik a szót emelt követétől; de különbözik abban is, hogy közvélemény illy uton nyilatkozassék, s azt helyeselni vagy megszenvedni lehessen is alkotványos országban, hogy ellenvélemény miatt valaki hasonló bántalmakkal illettethessék, különösen pedig hogy egy t. hatósági képviselőnek illy megtámadatásával akár a publicum, akár az országgyűlési ifjuság által a salvus conductus uton utfélen lábbal tapodtathassék. Illy véleményben volt számos követ is, kik közül néhány határozottan nyilatkozott a szónok azon kijelentése ellen, mintha az indignationak főnforgó modorban kifejezése nem annyira a karzatoktól, mint inkább magától a követi táblától eredt volna; mert állításuk szerint egy t. hatóság követe fölött sem törhet pácztát akár egy, akár több más t. hatóság követe, s a salvus conductus erejét s a követi állás szeplőtlenességét megörizni a táblának „solidaris“ köteleessége. Ezen, és hasonló véleménynyilatkozatok ellen más nézetek is fejlettek ki mind a közvélemény hatalmára, mind különösen a salvus conductus fogalmának miségére nézve. A közvélemény szabad nyilatkozatát védőleg külföldi példák idéztettek

a' salvus conductust pedig egy megye követe, mint a' 163ik kerületi ülésben, ma is úgy értelmezte, hogy az nem magányosak megtámadásai, hanem csak hatóságoké ellen biztosít ótalom; melly értelmezés ellen azonban számosan nyilatkoztak, mert F. megye követe hasonlítása szerint ez esetben a' salvus conductus szerint egy olasznak medve- kretczéhez hasonlítva a' tanácskozási hely, mellynek falain belül senki nem bántathná ugyan a' követet; de már a' tereméből kilépve a' lépcsőkön letaszíghatnák stb. Az érdekelt Sz. megyének itt levő követehasonlagfölvívottnak érezte magát a' vita illy stadiumában részint a' követtársa ellen szórt vádak visszautasítására, részint a' törv. hatósági képviselő állása függetlenségének föntartására, kijelentvén hogy a' táblát sem önmaga sem követtársa irányában bíraskodó hatalomnak el nem ismeri. A' kedélyek hevülni kezdettek, s a' hallgatóság kacaja és zúgása pár ízben megszakasztá az előadásokat. Elnök ö nm. többször fölszólítá a' RRket, hogy e' kellemetlen tárgynak igen szétágzó részleteibe nem bocsátkozván, csak a' szőnyegen forgó határozat iránt terjesszék elő véleményeiket; a' hallgatóságot pedig komolyan inté, hogy a' tábla iránti tiszteletéről ne feledkezzék meg. Történetek azonban még is kitérő fölszólalások czáfolatok és viszonzczáfolatok, mig elnök ö nm. a' vitaközös árjait a' tárgyszerűség medrébe visszavezette. A' ker. határozat egyébiránt változatlanul maradt. Ezután egy más, nem kevésbé jelentékes tárgy véteték tanácskozásba, t. i. a' cs—di indítvány az országgy. évenkinti tartatása iránt, melly igen huzamos vitára s előadásokra nyújtott alkalmat. A' részletek közlését jövő számunkra tartjuk fen, eredmény az indítvány elfogadtatása volt.

124d. és 125d. orsz. ülésb. a' főrknel mart. 18-kán s 20. a' városi munkálat 98 §a, vagyis az országgy. követek választás módja volt. Mint a' RR. tábláján, úgy itt is az egyenes és a' képviselők általi választások körül két ellenkező részre oszlottak a' vélemények. A' Főrk többsége a' képviselők általi választásokat pártolá, s a' vezérelvek, a' viszonzúzenetben hitelesítés után azonnal közölni fognak általunk.

126d. orsz. főrendi ülésben mart. 21kén a' 99. s köv. szakaszokat vevék tanácskozásba a' Főrdék, és számos változtatás pótlások, kihagyások s más helyre utasítások között, mellyekről az új szerkesztés s a' rá vonatkozó viszonzúzenet felvilágosítást adand, a' 146 §hoz értek, mellynek kihagyatása elhatározottat. A' képviselők osztálya körül forogván m. 21kén leginkább a' tanácskozások, egy m. gr. indítványára a' rendi szerkesztetben azon lényeges módosítás történt, hogy az elhatározott szám helyett az aránylagos fogadtatott el olly formán, hogy a' kisebb városokban minden 5dik, a' közép városokban minden 4dik, nagyokban minden 15dik polgár választassék választónak az egész polgárság által, s ezen választó testülethez különösen a' választásnál megelőzendő igazgató képviselők olly számmal választassanak, hogy minden szavazattal bíró tisztviselőre három képviselő számítottassék. Az ezen változás szerint szükségesekké vált módosítások mellett a' 167. §. jutottak a' frdk.

127d. orsz. ülésb. a' RRknél mart. 21dikén fölolvása az ítélőmester a' hajdu, ugyszint a' jászkunkerületi munkálatra vonatkozó üzenet köv: „A' KK. és RRek a' Hajdu- és Jászkunkerületek belszerkezete s országgyűlési s z a v a z a t j o g a iránt ugyanannyi törv. javaslatot idemellékelve a' m. FÖRRkel közölvén, valamint a' sz. kir. városok ügyében egy e' kerületekre nézve is, a' közölt t.javaslatok szerint megállapított országgyűlési szavazatokat a' belrendezés által föltételezve s azzal együtt mulhatlan kapcsolatban lenni világosan kijelentik.“ Előterjeszté ezután az illető kerület képviselője általánosságban küldőinek azon kívánatát, hogy a' KK. és RRek a' munkálat tartalmának megállapítása közben a' kérdéses kerületnek korábbi törvényes, historiai és szabadidékos állapotára s viszonyaira figyelemmel legyenek. A' tárgyalásba vett szakaszok lényegesbeir iránt mind az illető követek, mind elnök ö nm. s némely megyei képviselők előterjesztették módosítási javaslatokat s észrevételeiket, mellyek egyébiránt, kevés figyelem közt, többnyire siker nélkül hangzottak el. Hosszas fölvilágosítások, ellenészrevételek s czáfolatok nyomán keletkezett némely módosítás közben a' vizsgálat a' 40ik szakaszig haladt. Leglényegeseb változás történt a' 39dik §ban, melly szerint az adományos hajduk, hasonlólag az orsz. más nemesekhez, személy- vagy fej- adót nem fizetnek.

(Középponti egyesületi munkálkodások.) A' hazai közönség ama nagyérdemű részének irányában, melly hazánk elhanyagolt emelésére czélzó minden közintézetet s vállalatot tetteges részvétellel vagy buzditó figyelemmel kísérni szokott, kedves kötelessé-

gének ismeri alulrt a' M. Gazd. Egyesület egyik szakosztálya által 1842dik év végén részvények utján alkotott budapesti országos gyümölcskert állapotjáról időnkint számot adni. A' kert, mint tudva van, öt ezer pgo forinton vétetett részleges lefzetés fejében; s azon édes reményben ringata magát a' szakosztály, hogy e' széles hazában könnyen fog két ezer kerterbát találni, ki egyegy részvényét öt pgo forintjával egyszer és nem többször áldozik, ha nem is önzéstelen honszeretetből, legalább a' bizonyos haszon és nyereség fejében, minthogy a' részvényesek számára azon kedvezés köttetett ki, miszerint ök a' nevelendő nemes esemetéket föl áron, t. i. mintegy 6—8 p. kron kapják. A' szép remények azonban nem valósultak. 1842dik végeig a' két testvér hazában összegyűlt 750 r. után 3750 ft. p., miből 2500 ft. a' kert árában kifizettvén, 1179 ft. dologhoz értékből álló választmány utasítása s felügyelése alatt a' kerter fordítottat. Ide értetik természetesen a' kertész és napszámások fizetése is. 1843ban 270 r. után a' 70 ft. 30 krnyi pénztármaradvánnyal együtt összegyűlt 1420 ft. 30 kr., kiadatott ellenben 1899 ft. 59 kr., miből a' kert ára fejében csak 600 ft. fizettethetett, mert minden erőt oda kelle fordítani, hogy az intézet minél több megfeleljen hivatásának, s esemetékek mind részvényeseknek szolgálhasson, mind pedig jóra törekvő közsegetek fiaskolák létesítésében segíthessen. 1840ben tehát nem csak szerződés szerinti fizetést nem teljesíthet a' szakosztály, sőt rendes költségei fedezésére is 479 ft. 29 kr. pengót kölesön venni vala kénytelen! Illy leverő körülmények közt el nem csüggedve ugyan, de mégis azon szorultságtól, mellybe a' szakosztályt a' felbredt közszellem iránti alapítalannal nagy bizodalom helyzé, ösztönözöttve bátorokodunk mindazon t. cz. hatóságokat s egyesül. ügyviselő urakat, kik e' kertert illető aláírási iverket, vagy az aláírt részvényeket be nem küldötték, ezennel tisztelettel felszólítani, miszerint az o k a t akár postán, akár más biztos alkalommal alulírtnak minél több kezéhez juttatni kegyeskedjenek, bátran kegyesgethetvén t. cz. részvényesinket, hogy már jövő ősszel a' nemes esemeték eladatása a' barackneműekkel elejét veendi, jövő évben pedig már almák s körtvéyek is lesznek megszerezhetők, melly részvényes nemesak az érdemel különös figyelmet, hogy a' részvényes sehol olly esekély áron nemes esemetéhez nem juthat, hanem egyszerűs mind biztosítva leend a' megszerzett gyümölcsfa fajának s nemének hitelességéről is. S ha tán talákoznának férfiak a' két hazában, kik ez ügy iránt elszérettel viseltetvén, részvénygyűjtésre ösztönözési hivatást éreznének magokban, felszólításukra szivesen szolgálunk aláírási iverkek. Egyébiránt utolsó jelentésünk óta a' fenforgó czélra köv. részvényaláírások történtek: n. m. gr. Eszterházy Miklós ur ó exja kifizettett 30 részv.; n. m. Keglevich Gábor főtárnok ur ó exja ivén eddigelő aláírt Kis Pál sum. korm. 2, Sztankovics József püspök 2, Desasse Fer. gróf 1, Semsey Éva Keglevich grófnő 1, Keglevich János gr. 1, Hertelendy Ignác 1, Ocskay Antal kassai püspök 1, Richter Aloiz prépost 2, Nádasdy Leopold gróf 1, gyűjtő ur ó exja maga 5, összesen 17 részvényes. T. S z a b ó Miklós vasmegegyi főjegyző ur szinte 17 részvény értéket küldé be, de a' részvényes urak neveit még nem tudjuk; N. Hont ugye nemesi pénztára küldött öt részvényt; továbbá Kanitz M. L. pesti nagykeres. ur ivén aláírtak: Engländer Salamon 2; Engländer H. 1, Rosenfeld M. L. és fia 2, Leitner Jakab és fia 1, D. Holecz 1, Boskovics Károly 1, Pinkas Adolf 1, Fuchs Rudolf gyáros 1; a' gyűjtő urnak atya Kanitz n. keres. ellenben, ki is emberszeretű áldozatai által már számos jótékony intézetnél örökíté becses nevét, s kinek jótékony indulata valamint csak egy hazát ismer, mindnyájunk kedves magyar hazáját, ugy más részről nemes tetteit vallási elszigeteltség nem vezérli, minden felszólítás nélkül, sőt a' nélkül, hogy vele alulírt legtválabb viszonyban vagy ismeretségekben állott volna, ötven pengő forintot küldött az intézetnek alulírtnak ivén aláírtak: Sandtner Vilmos vasáros 1, Muzsik Mihály mészáros 1, Alter Józ. asztalos 1, Crettier Károly árendás 1, Kolescsany Fer. kereskedő 1, Simonchik Ign. plébános 1, Wohldrann Ján. plébános 1, Müller Józ. gyógyszerész 1, Krausz Károly 1, Valero Antal nagyker. 1, Karácsonyi Mária asszony 1, S t e i n d l Ferencz asztalosmester 1, Steindl Károly aranyéves 1, Halász Fer. tb. 1, Török Pál ref. lelkes 1, Kanitz fia kereskedő 1, Fogarassy Ján. v. t. széki jegyző 1, Görzsy Máté thírő 1, Csapó János h. ügyvéd 1, Staffenberger M. gyógyszerész 1, Wierczler Vilmos 1, Hild Józ. építész 1, Hild Károly építész 1, Pollák 1, Szász Mátyás tanácsnok 1, Jurenák F. M. 1, Wehner József főtanító 1, Polák Mihály es. k. kőműves 1, Polák Józ. gyógyszerész 1, Derra Mária 1, Devetics Mih. kém. seprőmester 1, összesen 31 részvényt. Ezenfölül m. Batthyány-Zichy Antónia és Károlyi-Zichy Karolina grófnők, kik e' kerter korábban is véttek már részvényeket, ahoz utjolat kétkét részvényt nyel járultak. Bezárolag nem hallgathatjuk el, miszerint m. Zichy Miklós gr. e' fardhatatlanul lelkes ápolója intézetünknek, a' kerter e' télen több ezernyi vadesemetével gyarapítá. Am legyen a' haszon közösen a' hazae; de az áldás és köszönet csak a' jó tevéket illeti! Pesten, mart. 1ső napján Török János, mint a' M. Gazd. Egyesület titoknok.

Hazai termékink ára köv. volt jözsefi rokaldalmunkon: timsó fejér mázs. 7 fr.; ánisz: 10—18 fr.; dárdanyé: roznyai: 12—12 fr. 30 kr.; lipitai: 10 fr. 30 kr.—11 fr.; antim. regulusé: 26—26 fr. 30 kr.; Aranyglét erdélyi m. 13 fr. 15 kr.—14 fr.; pályinka, 20 foku gabnapály. akója: 4—5 fr.; seprű és törkölyp. 5—6 fr. 24 kr.; búsági szilvapály. 8—12 fr.; szeré-

mié: 8—12 fr. 15 kr.; 30 fokú borszeszé 6—6 fr. 30 kr., 35 fokúé: 8—8 fr. 21 kr.; kőrishogár term. mázs. 82—87 fr.; ágyi fosztatlan tollé: 20—70 fr.; fosztat-
lé: 30—90 fr.; pehelyé: 90—160 fr.; irótole ezre 51 kr. — 1 fr. 36 kr.; borjubőr párja: 2—5 fr.; birkabőr: 1 fr. 36 kr. — 2 fr.; magy. juhboré: 2—3 fr.; báránybőr: 1—1 fr. 6 kr.; kecske- és gödölyebőr: 34—36 kr.; borzé: 2—3 fr.; rókaé: 3 fr. 12—3 fr. 36 kr.; farkasé: 3 fr. 20 kr.—4 fr.; nemes nyesté: 6—7 fr.; könyesté: 5 fr. 30 kr.—6 fr. 30 kr.; vadmacskáé: 2 fr. 12 kr.—2 fr. 24 kr.; fekete macskáé: 48 kr.; ökörbőr párja: 20—25 fr. 36 kr.; tehénbőr: 12—16 fr. 42 kr.; loboré: 7 fr. 36 kr.—8 fr. 48 kr.; bakbőr: 3—5 kr.; nyulbőr száza: 22—32 fr.; édes kőmény mázs. 4 fr. 45 kr.—9 fr. 30 kr.; taplóé: 11—30 fr.; halzsiré: 17 fr. 30 fr.; sárgitófáé: 4 fr. 40 kr.—4 fr. 45 kr.; tisztabuza pozs. 1 fr. 12 kr.—1 fr. 52 kr.; kétszeresé: 56 kr.—1 fr. 2 kr.; roz-
zsé: 56 kr.—1 fr. 4 kr.; árpáé: 38—50 kr.; zabé: 35—40 kr.; kukoriczáé: 56 kr.—1 fr. 4 kr.; kifőzött 's fonott lószórmás. 36—48 fr.; hosszu durváé: 60—68 fr.; rövidé: 30—35 fr.; finom rongyé: 5—8 fr.; közép-
szerűé: 4 fr.; közönségesé: 1 fr. 36 kr.—3 fr. 30 kr.; apatini gerebenzett kendeé: 18—36 fr.; nem gere-
benzetté: 8—11 fr. 36 kr.; bászági fejtér mézé: 18—19 fr.; sárgáé: 14—15 fr.; barnáé: 12—14 fr.; sonko-
lyosé: 13—15 fr. 20 kr.; rozsnaié: 19—20 fr.; szar-
vasszarv száza: 32—38 fr.; ököré: 20—28 fr.; bivalyé: 25—30 fr.; tehéné: 9—12 fr.; marhakörömé: 36—48
krajczár; szarvesüésé: 5—11 forint; új gubaes első
rendű 120 fontoskőble: 8 fr. 30 kr.—9 fr. 15 kr.; 2od
rendűé: 7—8 fr.; 3adrdűé: 6—6 fr. 30 kr. szarvastövis
bogoyé 8 f. 30 krajczár—10 fr.; kőménymagé: 19—
22 fr.; finom asztalos enyvé: 18—18 fr. 40 kr.; közép-
finomé: 16 fr. 30 kr.—17 fr. 30 kr.; közönségesé: 15
fr. 50 kr.; vadrepeze-olajé: 11 fr. 40 kr.; vetetté: 12
fr. 15 kr.—12 fr. 45 kr.; linomítotté: 13 fr. 30 kr.—14
forint 45 krajczár; lenolajé: 15—17 forint; paprikáé:
18—20 forint; magyar fehér hamusziré: 11—11 fr. 15
kr.; kecské: 9 fr. 36 kr.—10 fr. 45 kr.; köz.kéké: 9 fr.
15 kr.—9 fr. 45 kr.; barackmagé: 15 fr. 30 kr.—18
fr.; luczernáé: 18 fr. 30 kr.—26 fr.; stájer lóheré: 19
—23 fr.; lenmag pozs. 2 fr. 36 kr.—2 fr. 45 krajczár
téli repezeé: 2 forint 40 krajczár—2 fr. 52 kr.; fejtér
mustár mázs. 3 fr. 12 kr.—4 fr.; egy nyirettü fin. gyap-
júé: 85—92 fr.; középfinomé: 56—78 fr.; közöns. 36
—48 fr.; két nyirettü teli finomé: 52—55 fr.; középfino-
mé: 42—50 fr.; közöns. 26—38 fr.; nyári finomé: 50—
55 fr.; középfinomé: 40—50 fr.; közöns. 24—38 fr.;
báránygyapjúé: 40—100 fr.; bőrgyapjúé: 40—80 fr.;
timárgyapjúé: 26—52 fr.; erdélyi zigaráé: 38—43 fr.;
bászági kézzel mosotté: 29—32 fr.; kézzel mosott für-
tőzé: 26—29 fr.; fekete gyapjúé: 17 fr. 30 kr.; vajé:
26—28 fr.; zsiré: 14 fr. 45 kr.—16 fr. 48 kr.; slavóniai
durva selyemfontja: 10 fr.; szalonna mázs. 12—12 fr.
48kr.; szegedi szappané: 10fr. 48kr.—11fr. 36 kr.; fe-
kete közöns. 13—13 fr. 12 kr.; finom szikósé: 9 fr. 36
kr.—10 fr.; tiszamelleki 1rdű dohányé: 12—16 fr.; 2d-
rdű: 7—11 fr.; debrői 1rdű: 16—20 fr.; 2rdű: 9—13
fr.; 3rdű: 6—8 fr.; pécsi 1rdű: 9 fr.; 2rdű: 7 fr.; 3rdű:
5 fr.; tekercsé: 3—4 fr. olv. fagygyúé: 16 fr. 48 kr.—21
fr.; bászági és erdélyi tömlőben: 16 fr. 48 kr.—21 fr.;
oláhországi: 18 fr. 15—18 fr. 45 kr.; rozsnai 's bász-
sági sárga viaszé: 82—86 fr.; tokaji átalagja: 100 fr.;
ménesi akója: 20—100 fr.; budai ó veresé: 3 fr. 12 kr.;
ujé: 2—4 fr.; fejtér óé: 3 fr. 30 kr.—8 fr.; ujé: 2 fr. 30
—3fr. 30 kr.; kőbányai óé: 3 fr. 30kr.—10 fr.; ujé: 2 fr.
30 kr.—4 fr.; hegyi fejtér és veres óé: 4—15 fr.; ujé: 2
fr. 30 kr.—11 fr.; síkföldi vörös és fejtéré: 2—3 fr.; ter-
mész. fejtér borkó mázs. 14—16 fr.; vöröse: 12 fr. 30
kr.—13 fr. 30 kr.; aszaltszilváé: 6—6 fr. 40 kr. Aigner
Ferenc 's Mitterdorfer János kereskedőségi elnökök
által. —

Bácsbodrogi közgyűlés. Első alispáni el-
nöklet alatt tartott egy napi rendkívüli közgyűlésen sző-
nyegre került az előleg hongyülésre küldött követinknek
adandó pótló-utasítás-tervezésre nevezett választmány
javaslata, mellyben a' bünt. t.könyv II. része, a' bünte-
lési eljárásról tárgyalatván, köv. pontok állapítottak
meg sebes postán Pozsonyba küldetésül: 1) A' bünt.
hatóságokról 's az eljárási személyzetről szóló II. feje-
zetre nézve bár a' választm. is elisméri azon elv igaz-
ságát, hogy jövendőre csak olyan hatóságok bírjanak bünt-
telő joggal, mellyek önállásuak 's minden más hatóság-
tól függetlenek 's országgyűlésre meghiva követeik ál-
tal képviseltetnek, melly tulajdonokkal Arad, Eszék,
Felsőbánya Pécs vár felruházva maiglan sincsenek, mind
a' mellett, miután 's városok beczikkezettése megyénk
által külön alkalmakkal pártoltatni határozatott, tehát
következesség miatt is ezek tvénybe igtatására köve-
tink szavazzanak, 's így a' kijelölt hatósági körbe füzve
leendnek. Erősen hiszi azonban Bács megye, hogy ő
fels. a' fenálló törvények nyomán jövendőre a' t. hozó test
kijelentett befolyásán kívül a' sz. kir. városok számát
nem szaporitandja. — A' szepességi XVI. város beczik-
keztetése ellen Szepes gyének nyomos észrevételei le-
vén, mig azokat az érdeklött városok alaposan el nem
oszlattandják, ne csak bünt. hatóságra ne jogosittassa-
nak, sőt beczikkezettésök is halasztassék el. 2) A' IVik
fejezet 31 d. sának köv. vádlókra nézvesti javaslatát, hogy
e' hivatalra megyékben a' főispán által alkalmas egyedek
polgári állapotai tekintet nélkül jelöltessenek ki 's vá-

lasztathassanak, nem pártolandónak véleményezte a'
választmány; mert e' megye legközelebb gyűléseiben
többször megállapított azon elv: miszerint a' megyei
hivatalokra egyedül valóságos orsz. nemesek választat-
hatnak 's tekintőleg kinevezhetendők, ezen elv után a'
bünt. t.könyv 41. 54 §ban, sőt mind azokban, hol a'
megyei hatósági tisztviselőségről szó kerül elő, a' hi-
vatali képesség a' polgáriakra ki nem terjesztetni hatá-
roztatott. 3) E' megye minden bíró választását elvül
tüzvén ki, miután a' 61. §ban a' kir. városokra tekin-
tőleg az javasoltatik, hogy hat fizetéses ülnök örök idő-
re, másik hat ellenben hat évről hat évre választassék,
ezen hat évre választás egyenlőség tekintetéből az első
rendűekre, ugyszinte a' városi jegyzők választása e' sze-
rint intézessék. 4) A' 65. §ból, hogy ő fels. a' királyi
tábla mostani tagjai számán felül polgári állapotkülön-
ség nélkül holtig tartó hivatalu bírákat nevezzen, e' sza-
vak., a' polg. állapot különbsége nélkül kihagyatván, e'
javaslat úgy változtattassék meg, miként a' nemesek ügy-
eiben egyedül nemesekből választott bírákíthessenek.
6) A' 72. §ban a' bírói illetőségre nézve az javasoltat-
ván, hogy a' büntettek elíteltetése a' vádolt polg. álla-
potának különbsége nélkül azon büntető hatóságot illes-
se, mellynek területében a' büntett elkövetett, mint-
hogy alkotmányos ősi szabadtökknél fogvást a' nemeseket
városi hatóság alá rendelni nem lehet, csak ezen
módosítással fogadtassék el az orsz. választm. e' rész-
beni javaslata, kijelentetvén azonban, miként a' vizs-
gáló bíróság nemesekre nézve is azon hatóságnak bírósá-
ga lehet, hol a' büntett elkövetett, mindazáltal a'
vizsgálat befejeztével az illető iratok további tárgyalás
's éfítelés végett a' megyei t. székhez lesznok átkülden-
dők. 6) A' 124. §., melly e' szavakkal kezdődik: „a'
békébiró“ e' szavakkal cseréltessék föl: „bűnvizsgáló
bíró“ mert a' békébiróság e' bünt. törvénykönyvben is-
méretlen. 7) A' XIII. fejezet 362. §sza, hol az java-
soltatik, hogy a' végítélet a' sértett fél keresetének el-
ítélésére is terjedjen ki, ha ez alaposnak 's bebizonyi-
tottnak találatik, ellenkező esetben a' sértett fél kere-
setére nézve a' polgári bíróság elibe utasittatik, a' vá-
lasztmány kellő figyelemmel kísérvén azon körülménye-
ket, miszerint előfordulhatnak esetek, hogy a' vétkes
ellen a' büntett tökéletesen bebizonyittatik, sőt a' bünt-
est (corpus delicti) is nála találatik, a' nélkül, hogy
a' kármennyiség kifogás nélküli tanuvallomásokkal be-
mutattathatnék, ennél fogvást, nehogy a' jóhitű kárval-
lottnak állása a' gonosztevő sorsánál rosszabb legyen,
ezen javaslat oda módosittatik, hogy azon esetben, hol
a' esinytet világos 's a' büntest találtatott, a' nélkül,
hogy az egész kármennyiség törvényrendelet adatok
szerint kitudathatik, illy, és csak egyedül ez esetekben
a' jóhitű 's erkölcsü kárvalott kármennyiségének pótló-
lagos bemutatására eskethetik meg, az ezen eskü alatti
felföldözés azonban kármennyiség megállapítására soha
ne szolgálhasson. 8) A' XV. fejezet 41 §bani javaslat,
hogy ha a' feltörvényszék 's illetőleg a' főtörvényszék
valónak találná az eljárás lényeges formáinak megsér-
tetését, illy esetben az első bíróságú ítélőszék a' felek-
nek részére a' fel- vagy főtörvényszék által meg-
határozandó kárpótlással tartozzék, miután a' legszigo-
rúbb törvény is senkit mást, mint csak a' vétkest sujtá-
ná, e' tervezett kárpótlási megtérítésre nézve csak úgy
pártoltassék, hogy e' kemény felelősségi súly az első
t. széki bíróság azon egyedét, ki saját ítéletét elkülön-
nöztvén ez által a' törvényi formák megsértését elkerülte,
ne érhesse. 9) Végre mi a' rendőri eljárásról szóló
toldalékok illeti, julesen a' 47. §bani javaslatot, hogy
a' vétkes tetten kaptatás esetén mindenki által letartóztat-
hassék, nemesekre nézve sarkalatos kiváltságaik szem-
pontjából oda módosittassék, miszerint a' nemeseket
csak nemesi bíró tartóztatthassa le, fenmaradván a' ke-
belbeli hatóságnak a' vizsgálati jog; 's valamint a' tet-
ten kapott nemes nsi b. tartóztatathatja le, ugyszinte a' 80.
§ban foglalt javaslat ellenére a' nemes csak a' nemesi
hatóság fogházába zárathatik el, az elítélés után nemes-
ekre, úgy mint nem nemesekre csekélyebb esetekben
is fönmaradván a' főbbviteli törvényorvoslat. Felolvas-
tatván ezután a' csongrádi indítvány szerint az ország-
gyűlésnek évenként tartandása iránt készített választ-
mányi javaslat, kimondatott, hogy ámbár ez indítvány
fontosságáról nem kételkedhetni, mert a' béke 's külsend
haladásra felhívó szakában a' lejárt idők viharai közt,
a' közszükségek és számos teendőink eltompult szózata
komolyan emelkedik intve a' nemzetet: siessen eljánni
a' reá váró nagy munkában, hogy törvényi intézkedései
által egyenesítse azt a' mi egyenletlen, javítsa ki, mit az
idők ostroma megrongált, 's adjon az elavultaknak kor-
szerű életet, mind e' mellett midőn súlygyenybe állittat-
nak e' politikai szempontok a' nemzet életének azon két

különböző stadiumával; mellynek egyike a' békés áta-
lakulás, másika amaz anyagi szerencseállás, midőn a'
nemzet a' béke 's külsend édes gyümölcseit élvezve —
a' hasznosan rendbehozattakból boldog jövendőt 's fé-
nyes fenmaradást állapít magának, úgy vélnék, hogy
az orsz. gyűlések indítvány szerinti évenként csak három,
vagy négy hónapra szorított tartása olly kárt hozand e'
hazára, mint most haszon háramlik a' minden 3dik év-
ben időmegszorítás nélkül a' körülmények 's teendők
fontosságához alkalmazott orsz. gyűlésből, 's mert szá-
zadok újmutatása szerint bizonyos, miként vannak az
alkotmányos nemzetek korában olly boldog perczek,
mellyekben a' fejdelem 's nép közti viszonyok 's közér-
dekek szerencsésen rokonulnak, mint talán soha más
időszakban; e' szerencsés pillanatot, ezen országos in-
tézetek szilárdítását eszközölő kedvező alkalmat, a' bi-
zonyos határnapra szorított orsz. gyűlés tartása eszmé-
jének fölláldozni, pótolhatlan veszteség lenne, elmel-
lőzetik még azon tömérdek nyomasztó terheltetés is,
melly az évenkénti or. gyűlés költségeiből a' hazára suj-
tótól háramlanék. E' vezérpontoknál fogva a' csongrádi
indítvány pártoltatást nem nyervén, követink az 1790ik
évi 13ik törvényezikk értelmében szavazásra utasítottat-
tak. A' felsőbb helyekről érkezett intézvények közül ke-
belrázó volt azon h. tanácsi, melly Marczikity Simon
és Drágity András gyilkolásról vádolt ő - palánkai la-
kosok fölött 1843dik január 3kán Hodzság városában
tartott 's a' nevezett vádlottak kötéleni kivégeztetésével
befejezett „rögtönítelő törvényszéknek“ jegyzőköny-
vere legfelsőbb kir. leirat nyomán küldetett olly meg-
jegyzéssel: miszerint az ezen jegyzőkönyvben tárgyal-
tatott eset rögtönítelő bírósági eljárás alá semmi tekin-
tetben nem tartozhatott, miután egybevetve ezen irato-
kat nyilvánossá válik, hogy a' nevezett vádlottak tu-
lajdon magányügyeikben Szerémmegyébe utazván, mi-
dőn lakhelyüket elhagyták, sem rabolni, vagy zsák-
mányolni szándékjuk nem volt, sem fegyverrel ellátva
nem valának, következőleg az ítéletben idézett 3d. feje-
zet 2. sának rendelete alá nem esnek, sőt mivel a' bűn
elkövetés utáni napon lakjaikban nyugodtan tartózkod-
va, az elkezdett vizsgálat nyomán fogattak el, sem bün-
tetten kapottaknak, sem pedig folytonos üldözés köz-
ben elfogottaknak nem állittathatnak elannyira, hogy
az egész e' részbeni eljárás mindenk fölött hibásnak te-
kintendő, mire nézve a' rögtönítelő törvényszék eljáró
bíráji e' hibás tettük okának adására ő felségének nyil-
ványos k. parancsánál fogva szorítottatván, nyilatkozásuk
föllerjesztetni rendeltetik. Élénk vita keletkezett e' k.
intéztvény miképi teljesítése iránt, miután a' rögtönítelő
bírósnak elnöke másod alispánunk országgyűlésen le-
vén, bírótlársival e' kényes tárgyra adandó nyilatkozás
fölött egyetértőleg nem értekezhetik, e' lényeges aka-
dály miatt a' kir. intézvény teljesítése az elnök visszajö-
vetelég halasztatni, 's e' körülményről a' h. tanács ér-
tesítettni indítványoztatott; győzött azonban azok vé-
leménye, kik a' Pozsonyban levő elnököt első alispá-
nunk által nyilatkozásra szólítottatni, a' többi bíró pedig
illető szolgabíráink által megkeresettetni kívánták. Ugy
de terjesztessék föl bármilly fontos nyilatkozás, gyűj-
tessenek össze a' legvelősb okoskodási fogások, a' már
felküldött jegyzőkönyvben talált szabályhiányok's hibás
eljárás többé nem meg nem másittathatik, mert a' két
felakasztottat soha életre nem varázsolhatni többé 's itt
tűnik elő azon borzasztó vonalpont, melly a' törvényi
halál rémképeit egész rettenetességében szemünk elé
tükrözi. Illy pontnál fönakad az ész, elnémul a' szív,
csak a' vak indulat keresget kibúvási menhelyt. Sebők.
**A' középszolnokmegyel legközelebb
közgyűlésben** szőnyegre került egy magány- indít-
vány is, melly mindnyájunk keblét örömmel töltötte el
mind az indítvány tartalmaért, mind az indítványzó sze-
mélye miatt. Az indítvány a' gyűlést megelőzte tanácsko-
zásban vétetett elébb föl. Megyénkben két színezetű párt
van. Hozzá szölk az üdvös indítványhoz mind a' két
színezet emberei: 's a' mi legmeglepőbb volt, mindenik
fél szónoka csak azon módokrul szólt, mellyekkel ezen
üdvös indítványt legcélszerűbben létesíteni lehetne; 's
ekkép belsőjében mindkét fél már elfogadta volt az in-
dítványt. Az indítványzó volt b. Wesselényi Miklós ur,
egy a' megyénkhez intézett levelben 's a' levél megho-
zója's a' beteges báró ur akaratjának 's kérelmének bő-
vebb tolmácslója K. i. s. Károly: ez azon hazafinak, ki a'
báró indítványát legelőbb a' Jelenkorban előadta, sok és
nagy érdemeit előszámlálván, ajánlotta a' Rdek figyel-
mébe az érdemes nagy hazafi tervét úgy is, mint a' tisz-
telt báró indítványát, úgy is, mint saját javaslatát. Ha-
sonlag beszélt a' másik pártból Viski Pál. A' báró levele
köv. volt: „Tek. ns. vgye Rdei! A' balsors megfosztott, 's
hihetőleg örökre fosztott meg azon szerencsétől, hogy a'

Rdek tanácskozásiban személyesen részt vehessek: engedje meg azért nekem hajdan tapasztalt kegyességök az írásbani felszólalhatást. — Az iker haza egyik legérdemesebb polgára gr. Széchenyi István „Telekdij” czim alatt olly tervvel ajándékozta meg a közös hont, melly valamint neki ércznél állandóbb emlékül szolgálva, nevét dicsőítendi mind addig, mig honunk magyar és szabad polgárokkal fog dicsekhetni: ugy e' hont, ha fiaí fejökben elég ész 's keblökben elég nemes érzet 's hü akarat leend azon terv elfogadására, boldogítandja, és az által bizonynyal boldogabb kornak hajnala viruland reá, olly kornak, mellyben nemzetiünk kétségenkívül szerencsésé 's hatalmassá fog izmosodhatni. Ezen üdvös terv az, mellyre a' t. RRk. figyelmét felszólítani bátor vagyok. Ne engedjék a' t. Rk. másnak azon dicsőséget, miszerint Magyarhonban csaknem, Erdélyben pedig épen legelsőők legyenek, kik ez üdvös és dicső terv pártolását nyilvánítsák, mind a' két hon megyéit felszólítván a' végre, hogy az erdélyiek a' közelebbi, a' magyarhoniak pedig a' jelen országgyűlésen követeik által, ezen terv létrejvetelét eszközöljék egész kiterjedésében 's minden akadályt, mennélőbb lehet, elhárítván, a' dolog olly természetű levén, mi haladékat nem szenvedhet, de az által lehetlenné válnék; szemelött tartván azonban a' terv iránt azon kiegészítő észrevételeket, mellyek a' P. Hir-lap mult dec. 24kei 314dik számában olvashatók. Meltóztassanak egyszersmind a' t. Rk. a' tervező érdemű honfíhoz, ezen üdvöteljes tervért, egy azt méltányló köszönő iratot intézni 's h a s o n l ó n a k tételére a' két hon minden törvényhatóságát felszólítani. Ki érdemet dicsőít, önmagát dicsőíti, 's törvényhatóság, melly ezt teszi, 's melly a' hon boldogságát eszközölő utra előlép, jelen 's jövő polgárai számára fűz soha nem hervadandó koszorút. A' t. Rk. kegyeibe ajánlott, hódoló tisztelettel maradok a' t. Rdeknek hiv polgártársuk Wesselényi Miklós.

'S miután e' levél a' közgyűlésben felolvasatott mi legkisebb vitakozás, vagy a' vitakozásnak még csak árnyéka nélkül is, elfogadtuk a' fenirám személy magasztalta gr. Széchenyi István a' „Telekdij” czimű nagyszerű és üdvös tervét. Meghatároztuk t. i. hogy a' jövő erdélyi országgyűlésre a' követeknek utasításban fogjuk adni ennek szorgalmazását. 2) Mind Magyarorsz. minden törvényhatóságát, hogy folyó országgyűlésen e' tervet pártolják, mind Erdélyországát, hogy jövő országgyűlésükön hasonló t cselekedjenek, fel fogjuk szólítani. 3) Az érdemű haza grófot, kinél hazánk javára közelebb időkben sem fáradott sem türt sem létesített többet senki, köszönő irat tal fogjuk megtszelní nagyszerű 's üdvöteljes indítványáért. 4) Ezt indítványzó báró urnak egy megyei küldöttség fogja megvinni megyénk nemesak azon köszönetét, hogy a' mi sziveinkben lappangott, azt napfényre deríteni előlépett föl, hanem azon hálánkat is, mellyet iránta, mint megyénket legmélyebben érdeklő zilahi iskolának legfőbb pártolója 's a' kisdedovódákat megyénkkel megismertető iránt érzünk, valamint azon sajnálkozásunkat is, hogy öt gyöngékedése miatt tanácskozásinkban nem hallhatjuk. Fortior est, qui se, quam qui fortissima vincit moenia.

'S a' nagyhirű férfir, a' tisztelt báróra, itt is reá illik, hogy „hőskedélye” 's hazafiai hűsége az önmeggyőzés diszkoszoruját is most fűzte halántékaira. E. H.

Spanyolország.

(Komoly hadi készülétek Marokko ellen. Bonet agyonlövettet.) Már a' félhivatalos lapok is komolyan kezdenek szólni a' Marokko elleni hadikészületekről, szerintük bizonyosnak látszik, mikép a' spanyol consul megöletése miatt nagyszerű elégtételt tervez a' korm., mellynek hatályos végbehajtására 10ezer gyalog, 's 2 ezer lovas katonát küldend Prim vezérlete alatt Marokkóba. E' háborut egyszersmind vallási harcznak mondhatni, mert a' mórok most is legdühösebb ellenségei a' keresztényeknek. Némeltyek tagadják ugyan a' spanyol consul megöletését, de a' dolog az nem változtat, mert annyi bizonyos, hogy a' spanyol kormány minden áron szeretne háboruba keveredni Marokkóval. Franciaország ezt nagyon jó szemmel nézné, mert Abdelkader segélyforrásának nagyobb részét Marokkóból nyeri, és így Spanyolország illy háboruban mintegy Franciaország szövetségese gyanánt fogna föllépni. Kérdés azonban: vajjon nyugottan nézné e' ezt Anglia, melly Franciaország összeütöközését Marokkóval minden kitelhető módon gátlá. Sőt Franciaországra nézve is kellemetlen lehet e' háboru eredménye, mert a' marokkoi fejdelem hadseregének java átpártolt spanyolokból áll, kik alig várják a' kedvező pillanatot, hogy házájokkal kibékülhessenek; ezenkül pedig Marokko támaszlopai olly korhadtak már, hogy a' spanyol hadsereg könnyen elfoglalhatja az egész birodalmat 's ennélfogást idővel vérses ellensége támadhatna Franciaországnak az új hódítóban; pedig annál vérszes, mivel a' spanyolok sokkal alkalmasbak a' nélkülözésteljes afrikai táborozásra, mint a' francziák. — Alicante föltétlenül hódolt meg a' kormánypártiaknak, 's Bonet, a' zendülők vezére, kénytelen volt a' várost elhagyni; menekülése azonban nem sikerült, mert utközben ellenséges csapatba ütközvén, elfogatott 's 24ed magával agyonlövettet. —

Anglia.

(Alsóházi viták a' párviadal elleni törvény ügyében. O'Connell ünnepléses megtszettelése.) Martzius 14kén szóba jöven az alsóházban a' párviadal elleni törvények sikertelensége, Bernal kapitány kegyetlenségnek mondá azon szokást, miszerint párhajban elesett katonatisztek özvegyei nyugdíjtól megfosztatnak, 's az életben maradt párhajvivő vagyonából sem nyerne kárpótlást, mikép ez például Franciaországban történik. Nagy baj az is, hogy az e' tekintetben főnálló törvényeket nem szokták szigoruan végrehajtani, így például Wellington hg hajdan párhajt küzde Winchelsea laddal, 's most mint fővezér igen kényelmesen érzi magát, segéde pedig jelenleg hadminister, 's nem rég igen épületesen nyilatkozott a' párhaj ellen. A' tisztek általában furesa helyzetben vannak; ha a' kihívást nem fogadják el, ugy társaik nem szolgálhatnak velök, 's ki kell az ezredből lépniök, ha ellenben elfogadják a' kihívást, akkor elüzetnek a' hadministerség által. Nem lehetne e' bajt valamelly új ezélszerű törv. által meg-

szüntetni? E' szónok után Napier hallatá magát szokott tengerési erős modorában. Véleménye szerint mind azokat, kik valaha párhajt küzdöttek, minden nyilvános hivatalra kellene alkalmatlanoknak itélni, 's ez hihetőleg nagymértékben gyérinté azerkölcstelen párhajokat, mellyek oktalan barommá aljasítják az embert. Vagy pedig nyilvánosan meg kellene a' párhajt engedni, olly föltét mellett, hogy az életben maradt párhaj után rögtön fel kell akasztani. Egyébiránt az egész élénk vita eredmény nélkül maradt, mert a' ház átlátta, hogy valamedig isten - 's erkölcstelen emberek léteznek a' földön, addig a' párhajt semmiféle törvény nem szüntetheti meg. — Martz. 12kén O'Connell tiszteletére fényes lakoma adaték Coventgarden színházban; az egész ünneplés alatt olly őszinte lelkesülés uralkodott, minőnek számos évóta még a' legjelesb statusférfiak sem ürvendhettek. 1080 teritékü volt az asztal, 's a' páholyok telve London legszebb hölgyeivel. Az elnök - széken Duncombe parlamenti követ ült, 's közte és Talbot - Shrewsbury gr. közt O'Connell foglalt helyet, kinek számos zajos áldomással hódoltak a' lakmározók. A' közvélemény illy hangos nyilatkozati mellett alkalmasint nem legjobban érzi magát a' kormány, ha a' dublini eskütszék itéletének végbehajtására gondol. —

Franciaország.

(Lajos Fülöp uti készülétei. Uj haditerv Algir meghódítására.) Lajos Fülöp megmástitá szándékát 's csak jövő september elején fogja Viktoria királyné látogatását viszonzani, mivel Albert hg most huzamos időre Coburgba készül, utóbb pedig a' királyné gyermekágya tenné alkalmatlanná a' látogatást. Az összejövetel Wight szigeten menend véghez, 's így Lajos Fülöp Londont alkalmasint meg sem fogja látogatni. — Algirihírek szerint Bugeaud tábornagykomolytáborozást készül megnyitni Budzsia tartomány független kabyltörzsei ellen, kiket mindedig csak alig érhetett el a' franczia fegyver 's kiknek nagyobb része még a' török ígát sem ismeri. Ezen kabylok részint a' rengeteg Dzsurdzsura megjárhatlan közepét lakják, részint pedig a' hegyoldalakat, mellyek meredeken nyuladoznak ki a' tengerre. Bugeaud harczjárása ürügyeül azon eseményt hirdeti, miszerint e' kabylok Abdelkader egyik vezérét huzamos időig rejtegeték bizdos tanyáikon. Ezen kabylok még eddig soha nem támadák meg a' francziákat 's benszült párhíveiket és igen békeszerető emberek, mihelyt azonban ősi félszkeikben kerestetnek föl, azonnal olly félelmes ellenségé válnak, hogy bárki is megbánhatja odamentelét. Ennek következtében az algiri lapok határozottan gáncsolják Bugeaud ez új hadjárását, mivel legjobb esetben sem fog az olly hasznot hajthatni, melly azon áldozatokkal csak némileg is föllérne, mikbe mulhatlanul kerülend ezen erőködés. —

Svédország.

(A' király +.) A' svéd király XIVd. Károly János másfélhónapi súlyos betegség után f. mart. Skán délutáni 4dtél óraker Stockholmban meghalálozott 's fia 1ső Oszkár eddigi koronaörökös lépett dicső atyja királysékére. —

É R T E S Í T Ő.

Örökvallás utján váltság ajánlat.

3—3 Kiváltságolt Dobsina bányavárosnak néhány év előtt a' t. Csetneki uradalommal kezdett, földesuri birtoka 's hatósága iránti váltság-egyezkedése, leginkább a' közhasznótelek aránytalan kulcsa miatt nem sikerüthetvén, jelenleg a' bevezett arányosítási per, tisztára hozott birtok, 's a' különvált dobsinai tek. közbirtokosságnak egyenkint is valóan felszámítható jövedelme, ezen egyezkedést lehetővé teszi.

A' tek. közbirtokosok nagyobb száma 's különböző lakása, valamint az egyenkint kötelezhető szavatosság miatt azonban illetén egyezkedés csupán egyenkint történhetvén meg: Dobsina város és község nevében ezennel illetőleg és tisztelettel közhírré tétetik: hogy azon város, örökvallás utján keblében minden közbirtokot külön magány-egyezkedés által, egyenkint is magához váltani ohajtva, — a' magányos-évdíjakok által örökre megállapítottan fizetni szokott évdíjak, száztul hat forintjával számított tőkétjézt ezüst pénzben, a' közjövödelmek és mindennemű jogok váltságaul pedig minden arányosításbeli kulcs-forintért külön 80 ezüst forintot készpénzben lefizetni mindenkorra ajánljuk. — Midőn ezen soknemű magányos alku és számozkodás után végeredvénykint föltett váltság 's örökvallási összeget ekként egyezkedhetési ohajtásával közhírré teszi 's egyszersmind tisztelettel említi, hogy minden egyes örökbevallás ugyan e' várost általános felszabadulási céljához közelebb viszi, de ennek távolabb jövedője jelenleg az örökvallásokat teendő városnak csupán birtok és jövedelemszaporodást adand 's az egyenkint ígért örökvallási sommák kamatja, az illető birtokrészek minden lehető jövedelmét sokszorososan mulja.

A' t. cz. dobsinai közbirtokos urak ezen szerint, — egyenkinti részbirtokaikra nézve is örök vallástételre megkérve, ha és a' mennyiben ezen vég-

ajánlás kívánataik és számításainak megfelelően, a' kölcsönös szerződés létesítésére ezennel tisztelettel felhivatnak. Kelt 1844. mart. 2kán.

Rozsnyón:

Schmidt Ede m. k. azon város felhatalmazott ügyésze

Dobsinán:

Gömör János m. k. azon tisztelt bányaváros főjegyzője.

Gőzbajók-járása: mart. 18tul kezdve **Pestriul Pozsony** és **Bécs** felé indul mindennap regg. 7 óraker egy gőzös, **Zimony** és **Drenkova** fele martz. 22. 26 és 29diken; **Mohács** és **Eszék** felé martz. 27diken 's így tovább minden szerdán; **Uj-Vidék** és **Titel** felé mart. 24kén 's így tovább minden vasárnap reg. 6 óraker; visszaindu a' Eszék-rül minden pénteken reggel.

A' tiszt. utasok méltóztassanak utazási jegyket, mellyek nagyobb kényelem vegett ez évi minden utazásra ércényesek, elindulás-előtti napon váltani 's podgyászaikat átvételi nyugtatvány mellett a' gőzbajó-hivatalban szintakkor átadni.

Árverési hirdetés.

Báró Podmaniczky Andorur és neje esődtömögéhez tartozó jámos ökrök, számosabb selymes juhok, gazdasági eszközök, gabona, szena, szalma, az aszodi pinczeben bor és egyéb ingóságok esődválasztmányi határozat következtében

készpénzert eladandók levén az árverés e' köve-kezdő időkben fog tartatni: 1) Pestmegyében kebelezezt Harkai pusztán folyó évi aprilis 15én, midőn maga ezen pusztabeli rész is haszonbérbe fog adatni, ha előbb iránta egyezkedni nem lehetne.

2) Fejérmegyében Baracska szomszédóságában fekvő Szent Iványi pusztán aprilis 19kén.

3) Pestmegyében Aszódon apr. 22én, Kiskartalón apr. 23kán

4) Nógrádmegyében fekvő Kisfalud másképp Krakkó pusztában apr. 25én.

5) Hevesmegyében fekvő Reesk helységben apr. 28kán, melly helyekre és határidőkre a' venni szándékozók illendően meghivatnak. Kelt Pesten martzius 24kén 1844. 1—3

Eladó hágóménlovak.

Tek. Pestgyében fekvő Alsó-adaesi pusztán Pálmally Fülöp ur részén; O h o j a n s z u k e telivér Arabiából vezetett, és E l - B e d a v i s ö t é t p e j telivér Arab h o n i nevelés. Bővebben értekezhetni helyben. 2—3